

ISSN 1425-8730

Kwartalnik Gminy Turawa

Nr 2/130/2022

Cena 3 zł (w tym podatek VAT)

Latka

Bierdzany • Kadłub Turawski • Kotórz Mały • Kotórz Wielki • Ligota Turawska
Osowiec • Rzędów • Turawa • Węgry • Zakrzów Turawski • Zawada

Latko 2022

URZĄD GMINY TURAWA
DZIEŃ DZIECKA
NA MEDAL

URZĄD GMINY TURAWA
ZABAWA I ATRAKCJE,
CZYLI DNIA DZIECKA
CIAĞ DALSZY!

URZĄD GMINY TURAWA
SEZON ŻEGLARSKI
CZAS ZACZAĆ!

Lake Turawa Poland 2022

Mistrzostwa Świata Katamaranów **TOPCAT**

9-15 lipca 2022

TURAWA GOSPODARZEM

Gmina Turawa
wraz z Sołectwem Zakrzów Turawski
zapraszają na

**DOŻYNKI GMINNE
W ZAKRZOWIE TURAWSKIM**

10-11 września 2022

KWARTALNIK TOWARZYSTWA MIŁOŚNIKÓW ZIEMI TURAWSKIEJ „FALA” – finansowany z budżetu Gminy Turawa.

Kolegium redakcyjne: redaktor naczelny – Jerzy Przyłucki, sekretarze – Teresa Zulewska, Jerzy Farys.

Z redakcją współpracują: Dominik Pikos, Alfred Kupka, Piotr Jendrzej, radni, sołtysi wsi, stowarzyszenia sportowe, dyrektorzy, nauczyciele szkół i przedszkoli.

Korekta: Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża

Skład i druk: Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża, ul. Katedralna 8A, 45-007 Opole, tel. 77 44 17 140, fax 77 44 17 141
sekretariat@wydawnictwo.opole.pl; www.wydawnictwo.opole.pl

STAWIAMY NA WYŻSZĄ JAKOŚĆ W TURYSTYCE

Z WÓJTEM GMINY TURAWA DOMINIEM PIKOSEM ROZMAWIA JERZY PRZYŁUCKI

– *Koniec obostrzeń pandemicznych oraz inne czynniki związane z emigracją ludności z Ukrainy sugerują, iż obecny sezon turystyczny nad jeziorami turawskimi zapowiada się zwiększonym, w stosunku do ostatnich lat, napływem turystów i wczasowiczów. Czy gmina Turawa gotowa jest na ich przyjęcie?*

– Dla zapewnienia odpowiedniego porządku na terenach rekreacyjnych zapewnia się regularne wywozy odpadów zmieszanych oraz segregowanych zgodnie z harmonogramem. Ponadto od osób przebywających w domkach letniskowych na obu brzegach Jeziora Turawskiego wymagane jest posiadanie umowy na indywidualny odbiór odpadów. Wywozy te są realizowane całorocznie w terminach dogodnych dla letników.

– *A co z utrzymaniem porządku i czystości na plażach, ścieżkach, przystankach autobusowych i sanitariatach?*

– Zatrudniona będzie obsługa osób porządkowych, również w godzinach i dniach o największym natężeniu ruchu turystycznego ze szczególnym naciskiem na dezynfekcję sanitariatów i elementów ogólnodostępnych. Na terenie Jeziora Średniego, gmina Turawa formalnie przygotowana jest do otwarcia kąpieliska, z którego będzie pobierana woda do badań przeprowadzanych przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Opolu zgodnie z zaleceniami. W przypadku uruchomienia kąpieliska, oznakowane zostanie pływającymi linami z bojkami, a bezpieczeństwa pilnować będą uprawnieni ratownicy. Dla poprawy warunków korzystania z Jeziora Średniego przeprowadzone zostanie ponowne koszenie wywłócznika kłosowego. Zabieg ten planowany jest przed początkiem sezonu turystycznego po uzgodnieniu odpowiedniego terminu z wykonawcą. Tereny zielone będą regularnie koszone i wygrabiane. Ścieżki brukowe i ulice asfaltowe na obu brzegach Jeziora Tu-

rawskiego zostaną w miarę możliwości oczyszczone z igliwia, liści i piasku. Prace tę będą okresowo ponawiane w miarę konieczności.

– *Niedawno zwiedziłem teren wokół naszej turawskiej perełki, jaką jest, dotychczas nieco zaniedbane, Jezioro Srebrne. To, co tu się wokół niego dzieje, jest istną rewolucją. Powstaje naprawdę nowoczesna infrastruktura. Był to już naprawdę ostatni moment, by ratować obrzeże przed rozjeżdżaniem samochodami.*

– Dotyczy to również Jeziora Średniego. Ale po kolei. Zostały podpisane dwie umowy na wieloletnią dzierżawę nieruchomości na pole namiotowe Jeziora Średniego z firmą Valor sp. z o.o., gdzie zrewitalizowane zostanie pole namiotowo-kempingowe w standardzie trzygwiazdkowym, na którym powstanie automatyczny całodobowy parking mieszczący do 180 samochodów. Tuż obok, na dzierżawionym terenie, powstał również podobny parking, jednak na 20 samochodów. Obydwa parkingi będą płatne. Rozstrzygnięto również przetarg na dzierżawę terenu obok Jeziora Srebrnego z przeznaczeniem na działalność rekreacyjno-wypoczynkową, głównie: kempingi i namioty oraz nowoczesny płatny parking. Pozyskaliśmy dwóch inwestorów na Jezioro Srebrne, dzięki którym w okolicach pola namiotowego powstanie m.in. pizzeria i bar, a także boisko do siatkówki i do gry w bule. Po przeciwnej stronie Jeziora Średniego, przy byłym barze „Zefirek” (aktualnie jest to „Tawerna Wieloryb”) powstała nowa plaża, która wzbogaci się o leżaki oraz kino na żaglu, jak również, zgodnie z zapowiedziami dzierżawcy, spodziewamy się imprez plenerowych, na przykład koncerty fortepianowe.

– *A co z bezpieczeństwem nad wodą i na wodzie?*

– Wszystkie podejmowane działania mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa wszelkich możliwych i dopuszczalnych form wypoczynku. Jezioro Turawskie to także doskonałe miejsce do uprawiania sportów motorowodnych, żeglarstwa i wędkarstwa, a wszystko dzięki utrzymaniu wysokiego stopnia piętrzenia wody w zbiorniku w czasie trwania sezonu turystycznego. W celu zapewnienia bezpieczeństwa nad jeziorami wyłoniono wykonawcę, który zapewni obsługę ratowniczą na kąpielisku. Dla utrzymania ładu, porządku i zapewnienia bezpieczeństwa w okresie letnim stacjonować będą odpowiednio wyposażone posterunki policji, dzięki którym patrolowane będą najbardziej newralgiczne miejsca.

– *Jak konkretnie gmina Turawa stymuluje widoczny gołym okiem rozwój turystyki i wypoczynku?*

– W ostatnich latach przeprowadziliśmy szereg nowych inwestycji, skierowanych ku poprawie infrastruktury sprzyjającej rozwojowi turystyki. Oto najważniejsze: budowa ścieżki rowerowej od Turawa Park do ul. Harcerskiej w ramach zadania pn. „Budowa infrastruktury pieszo-rowerowej w powiecie opolskim – etap II oraz budowa centrum przesiadkowego w Gminie

» Lewin Brzeski”; modernizacja promenady w ramach projektu „Jezioro Turawskie”; miejsce wypoczynku na łonie natury, w 2021 r. przebudowano ul. Pływacką oraz wybudowana została nowa toaleta publiczna nad Jeziorem Turawskim; w 2020 r. powstała Otwarta Strefa Aktywności wraz z siłownią zewnętrzną i placem zabaw. Dodam, że obiekty nad jeziorami turawskimi’ tj. place zabaw, siłownie (OSA – Otwarta strefa aktywności), które powstały w ubiegłych latach, są ogólnodostępne dla mieszkańców i turystów. Cieszą się ich dużym zainteresowaniem.

– Skąd o tym można się dowiedzieć?

– Na stronie internetowej naszej gminy są regularnie zamieszczane najnowsze informacje, ciekawe zdjęcia oraz inne materiały. Sprzyja to promocji gminy Turawa, jak również przyczynia się to do lepszego informowania mieszkańców. Profil gminy Turawa na portalu społecznościowym Facebook cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem. Korzystanie z wszystkich możliwości przekazywania informacji ma niezmiernie duże znaczenie, a ww. portal jest bardzo intensywnie użytkowany przez młodszych mieszkańców gminy Turawa.

– Czy w sukurs działaniom gminy idą nasze ośrodki wypoczynkowo-rekreacyjne?

– Owszem, rozwijają się prężnie, poszerzając swoją ofertę poprzez zwiększanie liczby miejsc noclego-

wych. Przyjmują turystów z całej Polski i z zagranicy. W ich ofercie są między innymi możliwości wypożyczenia rowerów, sprzętu do uprawiania sportów wodnych, korzystanie z basenów zewnętrznych, spa, z parku linowego oraz wielu innych atrakcji.

– Dużo czasu zajęła nam rozmowa dotycząca przygotowań gminy Turawy do tegorocznego sezonu turystycznego. Jednak nastąpiło kilka ważnych zdarzeń, o których należałoby napisać, a mam na myśli znakomity rezultat, jaki osiągnęła kierowana przez Pana Wójta gmina Turawa w corocznym, wiarygodnym i prestiżowym Rankingu Finansowym Samorządu Terytorialnego w Polsce. Po prostu weszliście na salony, dotychczas dostępne dla najlepszych?

– Gmina Turawa zajęła pierwsze miejsce w rankingu finansowym samorządów terytorialnych w województwie opolskim, wśród gmin wiejskich, a co za tym idzie 41. miejsce na 1533 gminy w Polsce. W ubiegłym roku było to 529. miejsce w kraju, co pokazuje, jak mocno wzmocniła się pozycja gminy Turawa w ujęciu ogólnokrajowym. Wierzę, że w tak trudnym dla samorządów czasie jest to bardzo mocny sygnał dotyczący kierunku, w którym zmierza Turawa. Nie byłoby to możliwe bez zespołu ludzi, jaki pracuje na te wyniki. Serdecznie im za to dziękuję, również za pośrednictwem „Fali”. Ranking daje konkretne instrumenty do oceny funkcjonowania każdej, nawet najmniejszej lokalnej władzy,

nakreśla przejrzysty obraz gospodarki naszego kraju, wychodząc od jej podstaw. Ranking przygotowała Katedra Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, co daje gwarancję jego wysokiego poziomu merytorycznego.

– W ubiegłym roku na terenie gminy wydano najwięcej pozwoleń budowlanych na domki jednorodzinne w powiecie opolskim. Widać gołym okiem, że od lat ów boom budowlany jest olbrzymi, zwłaszcza w sołectwach Zawada i Kotorz Mały. Przede wszystkim przybywa nam mieszkańców w młodym wieku, co implikuje określone potrzeby na najbliższą przyszłość w zakresie opieki nad dziećmi.

– Od wielu lat rodzice i opiekunowie zmagali się z uciążliwością związaną z uczęszczaniem do żłobków swoich dzieci poza terenem gminy Turawa. Wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców, zawnieśliśmy o dofinansowanie w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład. W gminie Turawa dofinansowanie otrzymało zadanie pn. „Budowa żłobka wraz z infrastrukturą” – 3 655 000 mln złotych. Będzie to pierwsza tego typu placówka w naszej gminie, co więcej, budowana od podstaw. Planowo ma zostać zlokalizowana w Kotorzu Małym.

– Dziękuję za rozmowę.

CYFROWA GMINA

URZĄD GMINY TURAWA

Gmina Turawa jest na etapie przygotowania dokumentacji w celu zamówienia laptopów oraz komputerów z grantu Centrum Projektów Polska Cyfrowa. Pandemia COVID-19 pokazała wiele problemów, a jednym z nich jest nauka zdalna na terenach popegeerowskich. Ujawniła ona deficyt sprzętu komputerowego czy utrudnienia w dostępie do Internetu, co wpłynęło na realizację obowiązków szkolnych przez dzieci.

Projekt „Grant PPGR” stawia za cel wyeliminowanie tych ograniczeń.

Złożono 27 oświadczeń wraz z wybranym rodzajem sprzętu. Od nowego roku szkolnego 2022/2023 dzieci z rodzin byłych pracowników PPGR w Gminie Turawa powinny już korzystać ze sprzętu dofinansowanego z Centrum Projektów Polska Cyfrowa. Całe dofinansowanie opiewa na sumę 67 500 zł.

▶ DZIECI Z GMINY TURAWA UCZĄ SIĘ PŁYWAĆ!

URZĄD GMINY TURAWA

Blisko 150 uczniów klas I–III publicznych szkół podstawowych z gminy Turawa bierze udział w bezpłatnych i metodycznie zorganizowanych zajęciach nauki pływania. Nabycie podstawowych umiejętności bezpiecznego zachowania w wodzie jest możliwe dzięki realizacji projektu pn. „Umiem pływać” sfinansowanego z budżetu Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz Samorządu Gminy Turawa. Koordynatorem projektu na terenie województwa opolskiego jest Wojewódzkie Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Opolu / BOZS.

Dzieci z Turawy, Zawady, Ligoty, Bierdzan oraz Osowca pod baczną opieką instruktorów pływalni „Wodna Nuta” w Opolu przy okazji zgłębiania technik pływackich – aktywnie spędzają czas, a co za tym idzie, podnoszą swoją sprawność fizyczną.

Program powszechnej nauki pływania skierowany jest do publicznych szkół podstawowych i ma na celu ujednolicanie

dostępności uczniów do infrastruktury sportowej, a także w szerszej perspektywie wzbudzenie chęci do pozaszkolnego uprawiania sportu przez dzieci.

AWANS GMINY TURAWA W RANKINGU FINANSOWYM SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W POLSCE 2021

URZĄD GMINY TURAWA

Ranking finansowy samorządu terytorialnego to wynik uwzględniający szereg wskaźników pozwalających na ocenę efektywności funkcjonowania lokalnych władz na tle stanu krajowej gospodarki. Główne kryteria oceny obejmują analizę następujących wskaźników finansowych:

- Udział dochodów własnych w dochodach ogółem;
- Udział środków europejskich w wydatkach ogółem – bez poręczeń;
- Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem.

W najnowszym zestawieniu przygotowanym przez Katedrę Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu Gmina Turawa plasuje się na pierwszym miejscu w Województwie Opolskim wśród gmin wiejskich, a co za tym idzie 41. miejsce spośród 1533 gmin z terenu całej Polski. Niezmiernym zaszczytem dla Gminy Turawa jest istotny skok względem ubiegłorocznej pozycji – dla przypomnienia w ubiegłym roku było to 529. miejsce w kraju.

„Wierzmy, że w tak trudnym dla samorządów czasie jest to bardzo mocny

sygnał dotyczący kierunku, w którym zmierza Turawa. Nie byłoby to możliwe bez zespołu ludzi, jaki pracuje na te wyniki. Serdecznie Wam za to dziękuję” – pisał Wójt Gminy Turawa na swoim profilu.

Powyższe dane skłaniają do pozytywnych zapatrywań w kontekście dalszego rozwoju Turawy jako samorządu terytorialnego, szczególnie w obliczu wielu wyzwań, jakie towarzyszą współczesnemu zarządzaniu.

BĘDZIE ŻŁOBEK W KOTORZU MAŁYM!

URZĄD GMINY TURAWA

W ramach drugiej edycji Rządowego Funduszu „Polski Ład” – Program Inwestycji Strategicznych Gmina Turawa uzyskała kwotę 3 655 000 mln na budowę żłobka wraz z infrastrukturą. Uzyskanie środków na realizację inwestycji jest dużym krokiem w rozwoju gminy, a przede

wszystkim stanowić będzie nieocenione udogodnienie dla jej mieszkańców. Oznacza to, iż wkrótce zniknie potrzeba zapisu dzieci do żłobków z sąsiadujących gmin, bowiem zgodnie z założeniami żłobek ma zostać wybudowany w Kotorzu Małym.

Rządowy Fundusz Polski Ład
Program Inwestycji Strategicznych

W drugiej edycji
Programu Inwestycji Strategicznych
gminie Turawa
przyznano 3 655 000 zł

Po prostu inwestujemy w Polskę!

Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne Banku Gospodarstwa Krajowego

POLSKI ŁAD

BGK
BANK GOSPODARSTWA
KRAJOWEGO

MAMY „OKO” NA TURAWĘ!

URZĄD GMINY TURAWA

Jak powszechnie wiadomo, gmina Turawa charakteryzuje się licznymi terenami zielonymi, lasami oraz pięknem jezior, co z pewnością doceniają zarówno okoliczni mieszkańcy, jak i turyści. Występujące walory natury zasługują na pełną dbałość i zachowanie porządku.

Nie każdy jednak w pełni respektuje wspomniane intencje, dopuszczając się nielegalnego wywozu śmieci bądź aktów wandalizmu. Celem powstrzymania tego typu zachowań, w oparciu o zarządzenie Wójta, na terenie gminy Turawa rozmieszczono fotepułapki.

Czym one są i do czego służą?

– To leśne kamery wyposażone w czujnik ruchu, który w momencie wykrycia poruszającego się obiektu, tj. człowieka, zwierzęcia czy pojazdu, aktywuje proces wykonywania zdjęć lub nagrywania filmu.

– Fotepułapki stosowane są w szczególności do ochrony mienia, zabezpieczania przed wandalami, a także w celu kontroli nielegalnego wywozu śmieci.

Urządzenia sfinansowano z budżetu Gminy Turawa, przeznaczonego na rok 2022. Mamy nadzieję, iż wydatek

ten przyczyni się do zniwelowania wykroczeń społecznych w przyszłości.

PROMOCJA GMINY TURAWA NA MIĘDZYNARODOWYCH TARGACH TURYSTYKI

URZĄD GMINY TURAWA

W weekend 20–22.05.2022 r. na opolskim rynku miały miejsce 20. Międzynarodowe Targi Turystyki „W stronę słońca”. Spotkania z podróżnikami, gość specjalny – Barbara Kurdej-Szatan, gotowanie na żywo wraz z degustacjami, gry i konkursy z nagrodami – to tylko wybrane atrak-

cje, jakie uświetniały spędzany czas, zgromadzonej społeczności.

Celem przewodnim wydarzenia było zaprezentowanie przez wystawców swoich ofert i propozycji na spędzenie wakacji w kraju oraz za granicą. Wśród grona opolskich gmin, które zachęcały do odkrywania uroków swojego regionu,

znalazła się również gmina Turawa. W trakcie prezentacji na targach przedstawiliśmy walory przyrodnicze gminy, jak również ogrom dorobku kulturalnego i historycznego, co stanowiło niezwykle budujące i ekscytujące doświadczenie zarówno dla prowadzących, jak i słuchaczy.

Z UKRAINY DO POLSKI

AGNIESZKA BALEWSKA – KIEROWNIK URZĘDU STANU CYWILNEGO

Środek zimy. Trwa pandemia. Część z nas pozamykana w domach na kwarantannie. Wszyscy chcemy, żeby ten stan wreszcie się skończył. Żeby wróciła normalność. Marzymy o tym, aby zacząć normalnie żyć.

Nadchodzi 24 lutego 2022 roku. Jak się później okazało – graniczna data...

Data zatarcia granic polsko-ukraińskich, data granicząca z niedowierzaniem, granicząca z ludzką wytrzymałością, empatią, zrozumieniem i patrzeniem na drugiego człowieka.

Agresja potężnej Rosji na małą Ukrainę spowodowała, że Świat wstrzymał oddech. Polska i my, Polacy, staliśmy się z dnia na dzień domem dla ludzi, którzy musieli zostawić wszystko i uciekać przed wojną. Przed wojną... czyli przed stanem, o jakim wielu z nas nie ma pojęcia... Wydarzyło się to, co większość z nas zna jedynie z lekcji historii. Wybuchła wojna. Do dzisiaj patrzymy z przerażeniem na zaistniałą sytuację, zadając sobie i Rosji pytanie: „Dlaczego?”

Polacy ruszyli z bezinteresowną pomocą. Zorganizowane zostały zbiórki żywności, odzieży i środków chemiczno-kosmetycznych. Ludzie w miarę możliwości dawali potrzebującym dach nad głową. Wśród nich było dużo dzieci, które były zbyt nieświadome, aby pojąć otaczającą je rzeczywistość.

Urząd Gminy Turawa, chcąc wesprzeć szukających schronienia obywateli Ukrainy, przygotował salę, w której każdy dostawał paczki z jedzeniem i artykułami pierwszej potrze-

by. Napływ uchodźców z dnia na dzień był coraz większy i większy. Prowadzona była rejestracja. Nikt nie został bez pomocy, bez schronienia, czy po prostu bez dobrego słowa. Pomagaliśmy, jak tylko można było. Był to trudny dla nas czas. Często emocje brały górę. Gdy ktoś przychodził z prośbą o kilogram mąki i cukru, bo nie ma co jeść... Albo nastoletni chłopak, który popłakał się, gdy dostał pastę do zębów... Takich sytuacji było mnóstwo. Ukraińcy byli i są nam wdzięczni za to, co dla nich robimy. Pokazaliśmy, że mimo wielu podziałów na różnych płaszczyznach, umiemy się zjednoczyć i po prostu pomagać.

W połowie marca w Referacie Spraw Obywatelskich Urzędu Gminy Turawa zaczęliśmy nadawać Ukraińcom numery PESEL. Odwiedzały nas tłumy ludzi, chcących jak najszybciej uzyskać ten numer, by móc pracować, czy pójść do lekarza. Ze względu na tak dużą liczbę uchodźców Referat Spraw Obywatelskich przez kilka tygodni otwarty był również w dni wolne od pracy. Nadanych zostało około 500 numerów PESEL, a ich liczba stale rośnie. Byliśmy w to bardzo zaangażowani emocjonalnie i zawodowo.

Za pracę, za wytrwałość, pomoc i poświęcenie, wszystkim, którzy w tym uczestniczyli i nadal uczestniczą, bardzo gorąco dziękuję.

Wojna trwa nadal. Chcemy pokoju i normalności. Nie chcemy wojny i strachu o to, co przyniesie kolejny dzień. Mamy nadzieję, że to się niedługo skończy i zapanuje spokój na Świecie, w Polsce i na Zielonej Ukrainie. Wszystkim nam tego życzę.

Jesteśmy z Wami
Слава Україні!

PODZIĘKOWANIE

W obliczu koszmaru, jaki ogarnął Ukrainę, cała społeczność, zdaje dziś niełatwy egzamin z niesienia pomocy naszym sąsiadom dotkniętym tragedią wojny.

Za podjęty wysiłek pragnę podziękować wszystkim osobom zaangażowanym w pomoc, zarówno uchodźcom napływającym do naszego kraju, jak i tym mieszkańcom Ukrainy, którzy pozostali w swoim kraju i korzystają ze wsparcia w postaci wysyłanych tam transportów.

Za ten ogromny trud jeszcze raz dziękuję Mieszkańcom Gminy Turawa, którzy fizycznie zaangażowali się w niesienie pomocy w formie wolontariatu, osobom przyjmującym uchodźców pod własne dachy i starającym się zabezpieczyć wszystkie ich najpilniejsze potrzeby, a także tym, którzy materialnie wspierają akcje pomocowe.

Na uznanie i słowa wdzięczności zasługują także Ochotnicze Straże Pożarne i Rady Sołeckie z Sołtysami na czele.

Wszystkim nosącym pomoc, także grupom Osób tu nie wymienionym, serdecznie dziękuję za ogromny wysiłek! Uprzejmie proszę też – w miarę Waszych możliwości – o dalsze zaangażowanie, w te niełatwe i wymagające podejmowania wielu wyzwań, działania!

Wójt Gminy Turawa
/-/ Dominik Pikes

RAPORT Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY TURAWA

URZĄD GMINY TURAWA

W kwietniu 2022 r. został opracowany i przedłożony Radzie Gminy Turawa Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa na lata 2018–2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025” (POŚ) za lata 2020–2021. Podstawą przygotowania Raportu jest: Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska – organ wykonawczy gminy sporządza co dwa lata raporty, które przedstawia Radzie Gminy. Raporty następnie są przekazywane przez organ wykonawczy gminy odpowiednio do organu wykonawczego powiatu.

Pierwszy program POŚ został przyjęty uchwałą przez Radę Gminy Turawa w 2006 r. Aktualnie trwają prace nad kolejną aktualizacją Programu. Zgodnie z „Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa na lata 2018–2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025”. Całość dokumentu jest dostępna na stronie BIP Turawa.

W POŚ wpisują się zadania dot. ochrony środowiska, w tym: ochrona klimatu i jakości powietrza, gospodarka wodno-ściekowa, ochrona wód, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, ochrona przyrody, ochrona gleby, ochrona przed hałasem, edukacja ekologiczna, zagrożenia poważnymi awariami,

oddziaływania elektromagnetycznego. Poszczególne Zadania zostały wymienione w Raporcie.

Z punktu widzenia Gminy Turawa najistotniejsze zadania to:

1. Ochrona powietrza, gospodarka niskoemisyjna,
2. Gospodarka wodno-ściekowa, realizacja programu KPOŚK,
3. Kompleksowa gospodarka odpadami, usuwanie azbestu,
4. Monitoring oddziaływania na środowisko zamkniętego składowiska w Bierdzanach,
5. Ochrona wód, w tym Jezior Turawskich,
6. Edukacja ekologiczna.

WALKA O CZYSTE POWIETRZE

URZĄD GMINY TURAWA

Kolejny krok w walce o czyste powietrze w naszej gminie za nami. W ramach projektu pn.: „Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego”, realizowanego w ramach Programu LIFE, finansowanego ze środków Unii Europejskiej i współfinansowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Powietrza i Gospodarki Wodnej, zostało przeprowadzonych 10 spotkań z mieszkańcami, na których zostały omówione zagadnienia dotyczące niskiej emisji, uchwały antysmogowej oraz możliwości pozyskania dofinansowania

do wymiany starego nieefektywnego źródła ciepła oraz termomodernizacji. Kwestie te przedstawili mieszkańcom Gminny Koordynator ds. Ochrony Powietrza oraz pracownik gminnego punktu konsultacyjno- informacyjnego Programu „Czyste Powietrze”. Mieszkańcy na spotkaniach mieli możliwość złożenia deklaracji dotyczącej źródeł ciepła i źródeł spalania paliw, a także wygrania czujnika czadu oraz otrzymania materiałów edukacyjno- promocyjnych.

Warto również zaznaczyć, że w dniu 21 maja br. Unia Europejska obchodziła

30-lecie funkcjonowania programu LIFE – instrumentu finansującego działania na rzecz środowiska i klimatu. Głównym celem programu, zarządzanego centralnie przez Komisję Europejską, są praktyczne działania wspierające wdrażanie w poszczególnych krajach unijnych wytycznych w zakresie ochrony środowiska. Wraz z upływem lat struktura programu zmienia się i dostosowuje, by jak w najlepszy sposób wspomóc realizację celów stawianych państwom członkowskim UE w zakresie środowiska i klimatu.

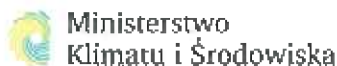
GMINNY PUNKT KONSULTACYJNO-INFORMACYJNY PROGRAMU „CZyste Powietrze”

KONTAKT

URZĄD GMINY TURAWA

TELEFON: 77 42 12 012

E-MAIL: czystepowietrze@turawa.pl

Czym jest program „Czyste Powietrze”

„Czyste Powietrze” to kompleksowy program, którego celem jest **poprawa jakości powietrza** oraz **zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych** poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych.
Na czym polega usługa

Wsparcie finansowe można otrzymać na:

- wymianę starych pieców na paliwo stałe na ekologiczne źródła ciepła spełniające wymagania Programu,
- instalację centralnego ogrzewania lub ciepłej wody użytkowej,
- wentylację mechaniczną,
- mikroinstalację fotowoltaiczną,
- ocieplenie domów oraz wymianę okien i drzwi (koszty materiałów i robocizny).

Wsparcie finansowe możesz otrzymać na projekty zakończone, w trakcie realizacji lub jeszcze nierozpoczęte.

Pamiętaj jednak, że rozliczeniu podlegać będą koszty poniesione nie wcześniej niż 6 miesięcy przed złożeniem wniosku, ale też nie wcześniej niż 15.05.2020 r.

Swój projekt musisz skończyć do 30 miesięcy od daty złożenia wniosku o dofinansowanie.

Kto może skorzystać

Osoba fizyczna, która:

- jest właścicielem lub współwłaścicielem domu jednorodzinnego,
- wydzielonego w takim domu lokalu mieszkalnego z wyodrębnioną księgą wieczystą,
- ma roczne zarobki (dochód roczny) do **100 000 zł**.

– **wtedy możesz starać się o PODSTAWOWE dofinansowanie**

- ma miesięczne łączne zarobki jej i osób z nią mieszkających i wzajemnie utrzymujących się, które w przeliczeniu na osobę (przeciętny dochód na osobę w gospodarstwie domowym) nie przekraczają:
 - **1564 zł** – jeżeli mieszkasz z kimś,
 - **2189 zł** – jeżeli mieszkasz sam

– **wtedy możesz starać się o PODWYŻSZONE dofinansowanie.**

- ma miesięczne łączne zarobki jej i osób z nią miesz-

kających i wzajemnie utrzymujących się, które w przeliczeniu na osobę (przeciętny dochód na osobę w gospodarstwie domowym) nie przekraczają:

- **900 zł** – jeżeli mieszkasz z kimś,
- **1260 zł** – jeżeli mieszkasz sam
- ma ustalone prawo do otrzymywania zasiłku stałego, zasiłku okresowego, zasiłku rodzinnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, potwierdzone w zaświadczeniu wydanym na wniosek Beneficjenta, przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, zawierającym wskazanie rodzaju zasiłku oraz okresu, na który został przyznany.

– **wtedy możesz starać się o NAJWYŻSZE dofinansowanie.**

W razie jakichkolwiek pytań prosimy o kontakt z **przedstawicielem gminnego punktu konsultacyjno-informacyjnego**.

Jednocześnie, ze względu na duże zainteresowanie Programem, zwracamy się z prośbą o **wcześniejsze ustalenie daty i godziny indywidualnego spotkania**. (tel. 77 42 12 012).

Informacje o dniach i godzinach otwarcia punktu prosimy na bieżąco sprawdzać na stronie internetowej gminy Turawa (www.turawa.pl, Zakładka: Ochrona Środowiska/ Czyste Powietrze) lub na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy Turawa.

Dodatkowo raz na kwartał organizowane są spotkania z mieszkańcami. Terminy i miejsce spotkania są podawane do publicznej wiadomości.

Wszelkie dodatkowe informacje dotyczące Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” znajdują się na stronie internetowej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu (www.wfosigw.opole.pl, Zakładka: Czyste Powietrze/ Portal Beneficjenta).

NIEBIESKI POJEMNIK NA PAPIER

URZĄD GMINY TURAWA

Do tej pory odpady z papieru i tektury należało zbierać do worków koloru niebieskiego. W związku z licznymi zgłoszeniami mieszkańców dot. problemu składowania papieru w workach, zmieniony został system odbioru odpadów z papieru i tektury. Od lipca br. zostaje wprowadzony niebieski pojemnik na papier o pojemności 120l. Wszystkie nieruchomości zostaną wyposażone w niebieskie pojemniki, które będą rozdysponowane przez firmę wywozową. Odejdźcie od systemu workowego i przejście do całkowitego

systemu pojemnikowego ma na celu zapewnienie mieszkańcom komfortu i wygody w zbieraniu wszystkich frakcji odpadów.

Przypominamy, że do niebieskiego pojemnika na papier wyrzucamy:

- ✓ papier, tekturę, kartony,
- ✓ gazety, książki, zeszyty,
- ✓ opakowania z papieru i tektury,
- ✓ papier pakowy,
- ✓ torebki papierowe.

Szczególnie należy pamiętać o wyrzucaniu papieru, który nie jest zatłuszczony i zabrudzony.

Do niebieskiego pojemnika na papier nie wyrzucamy:

- zatłuszczonego i brudnego papieru,
- zużytych ręczników papierowych, chusteczek higienicznych,
- kartonów po mleku i sokach,
- paragonów, papieru foliowego, woskowego.

PRZEDSZKOLA GMINY TURAWA MAJĄ NOWE PLACE ZABAW

ANETA MATYSEK

Place zabaw przy wszystkich publicznych przedszkolach naszej gminy wzbogaciły się o nowe urządzenia rekreacyjne. W miejscowościach: Bierdzany, Kotorz Mały, Osowiec, Turawa, Węgry, Zakrzów Turawski i Zawada powstały kolorowe i bezpieczne strefy zabaw, dopasowane do potrzeb najmłodszych mieszkańców naszej gminy. Dzieci mają do dyspozycji nowoczesną przestrzeń i różnorodną formę urządzeń do aktywnego spędzania czasu na świeżym powietrzu.

Zamontowane elementy posiadają atesty i certyfikaty bezpieczeństwa potwierdzające, że zostały wykonane w oparciu o obowiązujące w tym zakresie normy.

Place zabaw wyposażono w huśtawki z tzw. bocianim gniazdem, bujaki na sprężynach, zestawy zabawowe, na które składają się m.in. zjeżdźalnia, drabinki, tunel i miniwspinaczka (według opracowanych projektów, oddzielnie dla każdej lokalizacji). Aby zamortyzować ewentualny upadek podczas zabawy, zastosowano gumowe maty przerostowe, które po

Publiczne Przedszkole w Turawie

Publiczne Przedszkole w Kotorzu Małym

▷ pewnym czasie zarosną trawą, pozostawiając podłoże trwa-
łym, stabilnym i bezpiecznym.

Inwestycja powstała w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014–2020 w ramach projektu Przedszkola dla wszystkich przyjazne 2,

Publiczne Przedszkole w Zawadzie

Publiczne Przedszkole w Węgrach

REMONT PROMENADY CZAS ZACZAĆ!

ANETA MATYSEK

Ruszył tak długo wyczekiwany przez mieszkańców, jak również osoby odwiedzające Jeziora Turawskie – remont promenady. Wykonawca został wyłoniony w trzecim postępowaniu przetargowym. Niestety, dwa poprzednie, ogłoszone jeszcze w ubiegłym roku, zostały unieważnione, gdyż w pierwszym nie została złożona żadna oferta, a w drugim cena najkorzystniejszej oferty znacznie przekroczyła kwotę zakładaną w budżecie.

Prace zaplanowane są na całej długości deptaka, od ul. Pływackiej do Harcerskiej. Według umowy potrują do 13 lipca, jesteśmy jednak optymistami

i zakładamy, że remont zakończy się z końcem czerwca.

Inwestycja obejmuje wymianę nawierzchni asfaltowej o powierzchni około 810 m², remont murku osłonowego o długości około 500 m w postaci wypełnionych kruszywem granitowym koszy gabionowych z ławkami. Projekt przewiduje również instalację oświetlenia punktowego – w sumie 144 szt., remont schodów zejściowych na plażę oraz montaż tablic edukacyjnych i koszy do segregacji odpadów.

Inwestycja współfinansowana jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków

budżetu państwa. Aby zrealizować remont, przekraczamy granice, korzystając z Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Pradziad Programu INTERREG V-A Republika Czeska – Polska. Wartość robót to 428 800 zł brutto, a kwota dofinansowania to 150 tys. zł.

Mamy nadzieję, że poprzez modernizację, za kilkanaście dni to miejsce będzie nie do poznania. Promenada uzyska atrakcyjny i estetyczny wygląd oraz będzie stanowić przyjazne miejsce do spacerów i aktywnego spędzania czasu mieszkańców, a także turystów odwiedzających Jeziora Turawskie.

KOLEJNE DOFINANSOWANIE DROGI DOJAZDOWEJ DO GRUNTÓW ROLNYCH

ALEKSANDRA KANSY-GRZESIK

Złożony w grudniu zeszłego roku do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego wniosek o dofinansowanie budowy i przebudowy dróg dojazdowych do gruntów rolnych ze środków budżetu Województwa Opolskiego został pozytywnie zweryfikowany. W związku z powyższym gminie Turawa została przyznana kwota dofinansowania w wysokości 55 200 zł na przebudowę drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Węgry, ul. Młyńskiej (etap I). W ramach inwestycji zostaną skorygowane i wyprofilowane lokalne

zawyżenia, a także wykonana podbudowa z kamienia łamanego oraz nawierzchnia z betonu asfaltowego na długości 368 m. Aktualny stan techniczny nawierzchni drogi powoduje wiele utrudnień komunikacyjnych związanych z dojazdem do gruntów ornych oraz pól uprawnych. Wykonanie przebudowy części ul. Młyńskiej w Węgrach ułatwi dojazd do 18 działek rolnych.

Wartość robót budowlanych została oszacowana na kwotę prawie 250 tys. zł, jednak ostateczny koszt inwestycji będzie

znany po przeprowadzeniu postępowania przetargowego. Rozpoczęcie robót budowlanych zaplanowane zostało na sierpień bieżącego roku.

PRACA RADY GMINY TURAWA

KAZIMIERA PTASZYŃSKA

Rada Gminy Turawa w miesiącach kwiecień, maj i czerwiec odbyła 3 sesje Rady Gminy. Na sesji w miesiącach kwiecień – maj podjęto 20 uchwał. Sesja w czerwcu poświęcona została ocenie wykonania budżetu Gminy Turawa za 2021 rok i udzieleniu absolutorium Wójtowi Gminy Turawa. Udzielenie absolutorium Wójtowi poprzedzone zostało przedstawieniem Raportu o stanie Gminy za 2021 r., debatą publiczną i udzieleniem wotum zaufania dla Wójta Gminy Turawa Dominika Pikosa.

Komisje Rady Gminy obradowały łącznie na 9 posiedzeniach, w tym Komisja Rewizyjna – 4 razy, Komisja Ładu, Porządku i Rolnictwa – 2 razy, a Komisja Oświaty, Kultury, Zdrowia i Partnerstwa – 2 razy. Odbyło się również jedno wspólne posiedzenie stałych Komisji Rady Gminy.

Radni w omawianym okresie angażowali się w realizację zadań związanych z rozwojem gminy i swoich sołectw, współpracowali z samorządami wiejskimi, poszczególnymi organizacjami społeczno-kulturalnymi działającymi na terenie gminy, co odzwierciedlało się w składanych wnioskach. W imieniu swoim, jak również w imieniu wyborców złożyli łącznie 14 wniosków w istotnych dla mieszkańców sprawach.

W okresie sprawozdawczym podejmowała wiele ważnych uchwał dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, funkcjonowania gminy i dotyczących ważnych zagadnień dla mieszkańców gminy.

W omawianym okresie radni Rady Gminy Turawa wykazywali się dużą dyscypliną społeczną i wysoką frekwencją na sesjach, posiedzeniach Komisji oraz różnego rodzaju spotkaniach.

Ważniejsze uchwały:

1. W sprawie utworzenia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Bierdzanach,
2. W sprawie ustalenia ekwiwalentu pieniężnego dla strażaków Ochotniczej Straży Pożarnej,

3. W sprawie wykazu kąpielisk na rok 2022 na terenie gminy Turawa oraz określenia sezonu kąpielowego
4. W sprawie przyjęcia Regulaminu świadczenia usług transportowych door-to-door dla osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności w gminie Turawa
5. W sprawie udzielenia dotacji celowej dla Powiatu Opolskiego,
6. W sprawie zmiany uchwały Rady Gminy Turawa nr XXX/182/2021 z dnia 15 kwietnia 2021 r.,
7. W sprawie przyjęcia „Planu Odnowy Miejscowości Turawa na lata 2021–2028”,
8. W sprawie przyjęcia „Planu Odnowy Miejscowości Kałuż Turawski na lata 2022–2029”,
9. W sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Turawa na lata 2022–2026,
10. W sprawie pokrycia części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych niepochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
11. w sprawie zaliczenia drogi wewnętrznej do kategorii dróg gminnych,
12. W sprawie przyjęcia Sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2021 roku,
13. W sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty,
14. W sprawie przyjęcia „Oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Turawa za 2021 rok”.

Pełne tytuły uchwał znajdziecie Państwo na stronie BIP Turawa w zakładce uchwały.

HUBERTUS HRABIA VON GARNIER

TURAWA „ES WAR EINMAL” ODC. 7

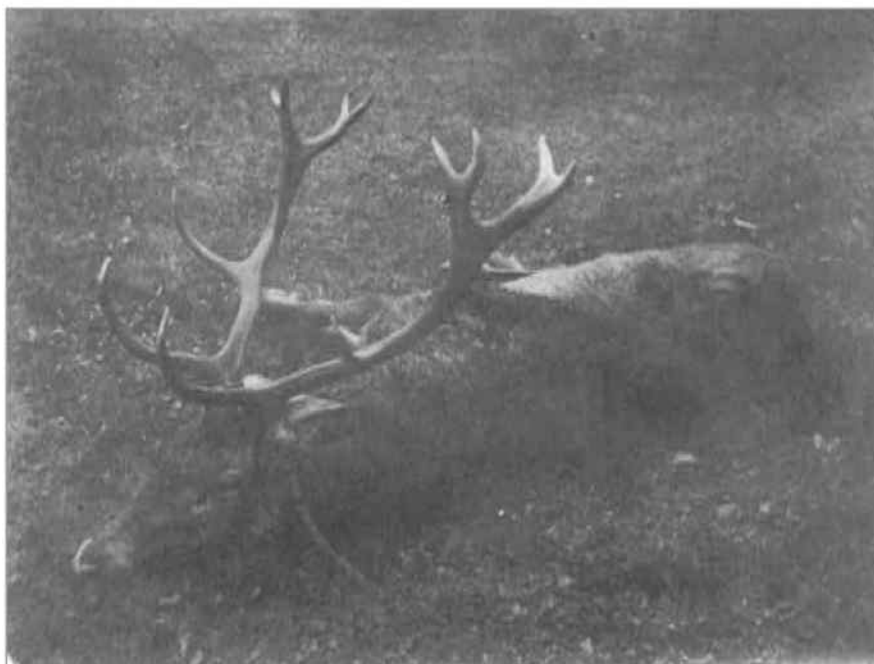
ALFRED KUPKA

Z pomocą Hucula, który od początku nam pomagał, sprowadziliśmy z odległej o półtorej godziny drogi wioski powóz oświetlony dwoma latarniami z dwoma wołami, które naszego jelenia do odległej leśniczówki odtransportowały. My sami udaliśmy się szczęśliwi do naszego domu, aby po bardzo męczącym dniu zasłużenie odpocząć. Dlaczego tę myśliwską przygodę opisuję? Bo wydaje mi się, iż na to w pełni zasługuje! Niech myśliwi z odległych Niemiec, mający chęć kiedyś w podobnych górskich terenach zapolować, wiedzą, jak się różnią takie polowania. Na ile wyrzeczeń musi się myśliwy przygotować tam w porównaniu z podobnymi, ojczystymi, wypiełgnowanymi rewirami i o wiele mniej rozległych terenach. Wymagają przede wszystkim żelaznej kondycji i zdrowia z uwagi na nieporównywalny teren górskiej, dzikiej przyrody. Zrozumiałym jest, iż jeszcze po latach człowiek ckliwie patrzy na takie wspaniałe poroże przypominające mu zdarzenia, do których z wdzięcznością wraca. Polowałem później przez wiele jeszcze lat w rozmaitych rewirach i wysokościach Karpat. Upolowałem (mogę się

co do jednego pomylić) tam 16 ryczących jeleni, żadnego nie chybiając, z jednym wyjątkiem – w czasie wieczornego podchodu jednego jednak chybiłem, którego następnego poranka na tym samym miejscu jednym strzałem położyłem. Ale kapryśna bogini łowów jednak nie przyzwoliła mi, bym – pomimo wielu łask – upolował tam naprawdę wyso-

ko kapitalnego jelenia, o którym stale śniłem. Także ani razu takowego przed sobą i lufą strzelby nie doświadczyłem. Tylko jeden raz, gdy zaskoczony straszną burzą śnieżną, z rezygnacją schodziłem na Węgrzech z góry do kwatery, nagle stał przede mną bardzo silny i o potężnym porożu jeleni na 200 m w skalistym potoku górskim. Wyrwałem broń z futerału, ale zanim udało mi się sztywnymi, zmarzniętymi palcami wprowadzić nabój do lufy, jeleni przedelfilował spokojnie przede mną i oddalił się w gęstwinie drzew. Kto u mnie w domu oglądał moje węgierskie poroża, kto Węgier nie znał i chwalił tamtejsze zielone połacie kraju, nie wiedział jednak, że mimo mozołu tamtejszych podchodów, dla mnie, znawcy, oznaczały jednak pewne rozczarowanie. Co znaczą dla mnie masa, waga poroża? Do tego nie przywiązywałem zbytnej wagi. Najlepsze dla mnie było co dany kraj dla mnie wyda, czy to jeleni czy kozioł sarny, ale kapitalny. Dobre były niewątpliwie węgierskie poroża ze swymi długimi tykami i końcami. Ale i w rodzinnych górnośląskich rewirach wiele razy jelenia pierwszej klasy upolowałem, których poroża często były na pokazach premio-

wane. A najlepszy osiemnastak pierwsze miejsce zajmował i największą premię kasował. Węgry mi takiego myśliwskiego szczęścia doświadczyć jednak nie dały. I jeszcze na krótki wtręt sobie pozwalam, który potwierdza przypadkowość zdarzeń w odwiecznych rewirach. Bezpośrednio przed wybuchem II wojny światowej słyszałem wiele o pewnym rewirze, którego jelenie miały być wyjątkowo dobre, ale którego teren myśliwski był bardzo trudny do penetracji. Rewir ten należał do pewnego wielkiego pana, który sam nie będąc szczególnie myśliwym, z przyczyn finansowych udzielał pojedyncze zezwolenia na odstrzał swoich jeleni. Obejrzałem sobie ten rewir. Był bardzo wypiełgnowany i idealnie piękny. Pokazane mi rzuty poroża ostatnich lat zdały ten osąd potwierdzić, jaki o tym terenie panował. Wtedy kupiłem za niemałą cenę pozwolenie na odstrzał w czasie rykowiska za kilka tygodni, z mojego wyboru, jednego silnego jelenia. Bardzo uprzejmy pan był z takiej umowy całkowicie zadowolony, także z dodatkową klauzulą, iż w razie wojennych powikłań umowa bez odszkodowania z mojej strony upada. Pan ten zapewniał mnie równocześnie, iż jako rezerwowego klienta ma wtedy w moje miejsce pewnego zamożnego Holendra. I te moje myśliwskie plany wybuch II wojny światowej, której nadejścia się spodziewałem, uczynił raptownie nierealnymi.

Rok czy dwa później jeden z moich węgierskich przyjaciół poinformował mnie, pod jakimi wprost zadziwiającymi okolicznościami ten właśnie holenderski starszy pan upolował jelenia, z jakiego

ja zapewne więcej niż zadowolony byłbym. Gdy ten holenderski myśliwy został ze stacji kolejowej odbierany, wysiadał z przedziału pierwszej klasy siwowłósy starzec. Jeszcze na stacji wytłumaczył węgierskiemu myśliwemu, który go odbierał, iż z powodu poważnej choroby serca tylko krótkie trasy bez przystanku przejść potrafi. Bezradny urzędnik leśnictwa powiedział naczelnemu łowczemu o tej sprawie, bardzo ważnej w tutejszym trudnym górskim terenie. Po długim naradzaniu się postanowiono najpierw starszemu panu pokazać teren. W tym celu pojechano samochodem jedyną tutaj szosą ze sztuczną nawierzchnią w górzysty rewir, gdzie odstawiono samochód w bocznej uliczce. Holenderski myśliwy nigdy nie słyszał jeszcze ryczącego jelenia. Węgierski myśliwy, wyznaczony mu jako towarzysz, i Holender usiedli w ukryciu niedaleko auta, a Węgier na swoim bawolim rogu zagrał zew ryczą-

cego jelenia. Miał nadzieję, iż jakiś jelen się odezwie, co też rychło nastąpiło. Odpowiadający rykiem jelen czynił to tak intensywnie i coraz bliżej, iż Węgier poprosił holenderskiego gościa, aby miał strzelbę w gotowości do użycia, co też z wielkim mozołem uczynił. W niespełna godzinę wzajemnego komunikowania się myśliwego na rogu z jeleniem tenże wyszedł na leśną drogę w odległości nie więcej jak sto kroków. Holenderski pan strzelił, a jelen legł w ogniu. Jak mi przekazano, kula trafiła trochę wysoko (strzał w kark). Gdy panowie zbliżyli się do jelenia, któremu łowczy kordelasem zakończył męki, okazało się iż leży przed nimi jelen kapitalny, najwyższej rangi. Osiemnastak o wadze poroża ponad 9 kg. Radość starszego pana z powodu takiego myśliwskiego szczęścia była bezgraniczna. Nagradzanie personelu myśliwskiego wyjątkowo hojnie. Następnego ranka bardzo uszczęśliwiony starszy pan ze swoim kapitalnym porożem odjechał do domu. W miłości jak i w polowaniu szczęście odgrywa jednak główną rolę! Gdy pomyślę, jak często w horrendalnych męczarniach i z moim olbrzymim myśliwskim doświadczeniem przez całe lata w Karpatach polowałem, muszę uczciwie przyznać, iż ogarnęło mnie osobliwe uczucie gorzkości, gdy dowiedziałem się o myśliwskim szczęściu, mało zdolnego do tego typu polowań, starszego holenderskiego pana. Powiedziałem sobie: „Święty Hubertusie, mój szanowny patronie, którego tak często w życiu szczęśliwie o pomoc prosiłem, dlaczego mi akurat to uczyniłeś?!”

BIERDZANY NA PODIUM!

ANGELIKA PIOTROWSKA

„Bezpieczne Gospodarstwo Rolne” – tak brzmiało hasło powiatowej edycji konkursu organizowanego przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Do przedsięwzięcia zaangażowano tym razem również dzieci, które miały za zadanie przygotować prace plastyczne dotyczące wystąpienia ewentualnych wypadków podczas pracy w gospodarstwie. Wszystko dlatego, aby uświadamić najmłodszych o zagrożeniach i zasadach bezpieczeństwa, jakich należy przestrzegać, szczególnie w dobie wysoko zmechanizowanego rolnictwa.

Komisja konkursowa oceniła prace 96 dzieci, z 10 szkół podstawowych powiatu opolskiego. Z grupy ocenionych prac wyłoniono trzy, które zajęły miejsca na podium. Podczas uroczystej Gali Powiatów w gronie zwycięzców znalazła się uczennica szkoły podstawowej w Bierdzanach – Aleksandra Barczyk, która zajęła II miejsce w pierwszej grupie wiekowej. Serdecznie gratulujemy i dziękujemy za reprezentowanie gminy Turawa na arenie ogólnokrajowej, życząc przy tym kolejnych sukcesów.

REKTOR BIERDZAŃSKIEGO UNIwersytetu

JANINA DROGOWSKA

Urodziła się we Lwowie w 1925 roku. W tym roku, w marcu, ukończyła 97 lat! Do wybuchu drugiej wojny światowej mieszka z rodzicami w Malechowie, to prawie przedmieście Lwowa, gdzie Jej ojciec, Ferdynand Laszkiewicz jest administratorem rządowego majątku ogrodniczego, zaopatrującego Lwów w warzywa i owoce. Specjalizuje się głównie w produkcji truskawek i szparagów. Janka ma starszą siostrę Ninieczkę i młodszą Wisię, która w wieku kilkunastu lat umiera. Gospodarstwo, a przede wszystkim konie, to miłość i żywioł Janki od najmłodszych lat. Czas wojny, okupację sowiecką i niemiecką przeżywa podobnie jak większość tamtejszych Polaków. Dramatyczne ucieczki, przeprowadzki, wywózki kuzynów na Sybir. Trzech z nich odnajduje się po wojnie w Anglii: Janek Faczyński – lotnik zestrzelony nad kanałem La

Manche, Zdzisław – muzyk, który po traumatycznych przejściach na Syberii już nigdy nie odważył się przyjechać do Polski, bo Polska jest pod sowiecką okupacją, Jerzy Faczyński – architekt, malarz i poeta (antologia polskiej poezji religijnej 1939–1945 „Suplikacje czasu wojny”). W mieszkaniu Janki do dziś wisi obraz „dworek w Malechowie” i portrety rodziców – jego autorstwa. Czwartym kuzyn Stanisław Faczyński długo jeszcze po wojnie pozostaje na głębokiej Syberii. Dzięki usilnym staraniom Janki udaje się sprowadzić go do Polski. Schorowany, dosyć szybko umiera. Rodzina Laszkiewiczów najpierw osiada w Dobrodzieniu, a potem już na stałe koło Grodkowa. Janka kilkanaście kilometrów codziennie dojeżdża rowerem do szkoły, ma duże braki w nauce. W 1947 r. trafia do liceum ogrodniczego w Pruszkowie i w 1949 r. zdaje tam

▷▷ maturę. To pierwsza powojenna matura w tej szkole. Dyrektor pedagogiczny, polonista i wychowawca prof. Cz. Kurek, pytany przez pana Laszkiewicza, jak radzi sobie jego córka, odpowiada, że „stać ją na więcej”.

Janka ma dosyć okrągłe kształty i w swojej klasie zaraz zostaje przezwaną „Beczka”. W dawnej społeczności klasowej pozostanie „Beczka” nawet po siedemdziesięciu latach, chociaż po tamtych krągłościach nie ma śladu. Ale społeczności są już nowe i nasza Janeczka obrasta w nowe imiona i tytuły. Staram się wymienić najczęściej używane: dziewczeczka, rektor, Żyd z Malechowa, Żyd z Jasełek, Żyd z Wesela, Gacek. Sama Janka posiada szczególną umiejętność nadawania nazw innym, są one zwykle bardzo trafne i zaczynają żyć swoim nowym życiem. Jest więc Mata Hari, Łoś, Niezapominajka, Kiemlicz Biały, Kiemlicz Czarny (czyli Kosma i Damian), Ping-Pongi, Sulimek, Mucha Tse-tse, Komin.

Kiedy osiadł na ponad już 60 lat w Bierdzanach, warunki początkowo ma więcej niż spartańskie. Wigilijny karp zamarzał w wiaderku wody, ale gdy PGR wybudował nowy blok mieszkalny, pani dziewczeczka dostaje duże, czteropokojowe mieszkanie. Mówi się, że gości przyjmuje w siódmym pokoju. Janka jest jedyną kobietą na stanowisku kierownika PGR-u w woj. opolskim, a być może, że w całej Polsce. Dogląda „swoich” włości, jeżdżąc bryczką, którą ciągnie Jej ukochana klacz Czajka. Niekiedy zajeżdża też do mnie, do Turawy. Pan Krauze, dawny mieszkaniec Bierdzan, opowiadał mi, jak to jego wnuk wołał: „opa, patrzcie, dziewczeczka jedzie na brytfance”.

Była już po pięćdziesiątce, jak zrobiła prawo jazdy i kupiła malucha. Jeździła bardzo statecznie, zapewne na I i II biegu, bo z dachu autka nie spadł nawet postawiony tam i zapomniany koszyk z jajkami. Jednakże, pewnego nieszczęsnego dnia, na głównej szosie spowodowała wypadek i skończyła się przygoda z mechanicznym koniem. Zawsze była i jest zaprzyjaźniona z wszystkimi swoimi współpracownikami, ale chyba również z całą społecznością Bierdzan. Do dzisiaj właściciel restauracji „Marta”, w każdą

sobotę przywozi wystawny obiad, który wystarcza Jej na trzy dni. Od pierwszych dni pobytu w Bierdzanach jest blisko związana z rodziną pani Barcikowej. Po latach pani Barcikowa odchodzi z tego świata, a jej córeczka Dorka szybko dorasta, zostaje panią Grzesikową, która kołysze co rok nowe dziecię, a teraz już chyba dziesiąte wnuczę.

Wciąż jeszcze nie mogę dotrzeć do najważniejszej miłości Janki. Jest to LWÓW. Wszystko o nim wie, wszystko przeczytała, zdołała przekonać pół świata bierdzańskiego, że nie ma na Ziemi miejsca, które można by kochać bardziej. W któreś imieniny Janki do Jej mieszkania wchodzi odświętnie wystrojona Dorka z mężem i siedmiorgiem swoich drobiazgów, każdy z jakimś instrumentem muzycznym – i ta śląska rodzina gromkim głosem śpiewa Jance: „gdybym się jeszcze raz urodzić miał, to tylko we Lwowie”. Muszę przyznać, że mimo bardzo radosnej chwili, mnie zakręciły się łzy wzruszenia.

W latach sześćdziesiątych ówczesny proboszcz bierdzańskiego kościoła odkrywa, że pod warstwą olejnej, krzyczącej zieleni, która pokrywa wszystkie ściany i ławki, znajduje się coś niezwykłego. Sprowadza z Haczowa (na Podkarpaciu) artystów specjalizujących się w odnawianiu zabytków, którzy przez chyba dwa lata centymetr po centymetrze usuwają zieloną farbę, odsłaniając siedemnastowieczną polichromię. Znaleźli ma wielką wartość artystyczną i historyczną. Artyści, czyli państwo Wajdowie, prawie cały ten czas mieszkają u pani Barcikowej, ale też koczują u Janki, a ta, podobnie jak oni, co rusz doznaje kolejnych wzruszeń, bo właśnie wyłania się na ścianie jakaś nowa postać z „biblii dla ubogich”. Apogeum następuje wówczas, kiedy na ścianie obok Babienicy, ukazuje się śmierć bierdzańska, którą nawet Zygmunt Gloger – słynny etnograf i archeolog – wspomina, przytaczając powiedzenie: „wyglądasz jak bierdzańska śmierć”. Państwo Wajdowie do dzisiaj utrzymują serdeczny kontakt z Janką, a ona sama przez wiele lat pokazywała wszystkim zainteresowanym, jaki to cenny zabytek mamy w Bierdzanach.

Klimat mieszkania i niezwykła osobowość oraz życzliwość Janki przycią-

ga ludzi. Nie na darmo śpiewaliśmy: „W Bierdzanach nie marudź, choć boli cię ząb. Każda chandra minie tu, jak tylko zasadzisz dąb”. Janka bardzo boleje nad każdym bezmyślnie wyciętym drzewem, nad nadmiernie trzebionym lasem, nad odstrzałem dzikich zwierząt. W ponurych czasach PRL-u w Bierdzanach czujemy się wolni, odreagowujemy absurdu szaro-burej codzienności. Nie wiedzieć kiedy powstaje „Trupa Żywego Słowa i Gestu”. Janka, nasz reżyser, rozdaje role, aranżuje scenografie, wymyśla kostiumy. Z jasełkowym przedstawieniem objeżdżamy wszystkie zaprzyjaźnione domy, wszystko się zgadza z tym, co napisał Lucjan Rydel w „Betlejem polskim”. Znacznie bardziej sparafrazowane zostaje „Wesele” Wyspiańskiego, jednak wybrzmi trochę oryginalnego tekstu, a rola Żyda przejdzie do bierdzańskich kronik. Zapewne wszystkie nasze parateatralne zabawy są zapisane w kronikach, które Janka przez wiele lat spisywała. Ale w Bierdzanach było nie tylko wesoło. Trzeba było żegnać wielu odchodzących przyjaciół, trzeba było się wspomagać w ciężkich chorobach i nieszczęściach losu, ale śpiewaliśmy:

„U Janeczki, naszej Janki
Są herbaty pełne szklanki,
A Jej humor, złote serce
To największe nasze szczęście”.

Trupa uznała, że Bierdzany nie mogą być gorsze od Opola i też będą miały swój uniwersytet. Oczywiście rektorem zostaje Janka, zachowując wszystkie przynależne do tego stanowiska przywileje i obowiązki. Zosia Załuska, czyli Kiemlicz Biały pisała:

Takie Bierdzany – nazwa w zębach
zgrzyta,
Taka wieś dechami zabita!
A w środku Jasia, co to za kobita!
W rektorskim birecie po wsi sobie
chodzi
I tak Uniwersytet Bierdzański się rodzi.
Tak to wieś uniwersytecka powstała
Okolica cała od tego zmądrzała
Lecz zaraz muzy Jasię poganiają
– I co tu począć? – Teatr otwierają.
Nie ma spokoju w tych wydarzeń wirze
– Jasia na Pegazie jeździ po Szekspirze.
To cała Jasia, taka to kariera,
W zwykłym człowieku, to aż dech za-
piera,

▷ Lecz wielka ta postać w mych oczach maleje

Gdy wino na toast do naparstków leje.

Podpisując Jance swoją książkę o Kresach, prof. Stanisław S. Nicieja napisał: „Janinie Laszkiewicz, rektorowi bierdzańskiemu – rektor Stanisław S. Nicieja”. Teraz sąsiedzi czuwają nad

swoją kierowniczką, robiąc zakupy i zaglądając, czy wszystko w porządku. Na wszelki wypadek Janka nie zamyka drzwi. Często przyjeżdża z Opola siostrzenica, sprawdza, czy czegoś nie brakuje, ale również po to, by odreagować miejskie, stresujące życie. W życzeniach imieninowych,

które zawsze są wierszowane, Janka przytacza słowa księdza Jana Twardowskiego: „Zawsze jest dobry dzień, kiedy otwierasz szczęśliwie oczy”. Żadne niedomogi słusznego wieku nie mogą Jej przesłonić „całej radości życia”.

PODWÓJNY FESTYN W KADŁUBIE TURAWSKIM

ZARZĄD OSP I RADA SOŁECKA WSI KADŁUB TURAWSKI

W ostatnią sobotę maja w Kadłubie Turawskim został zorganizowany festyn z inicjatywy miejscowych strażaków i rady sołeckiej.

Uroczności rozpoczęły się o godz. 15.00 w miejscowej sali wiejskiej. Znakomity program artystyczny przygotowali nauczyciele Społecznej Szkoły Podstawowej z Kadłuba Turawskiego. Wszyscy uczestnicy festynu byli pod wrażeniem, że tak mała szkoła, z małymi dziećmi mogła przygotować tak znakomity występ. Oczywiście jest to zasługa nauczycieli, ale także rodziców występujących dzieci.

Obchody strażackie rozpoczęły się o godz. 16.00 uroczystą Mszą Świętą, którą w intencji wszystkich strażaków i ich rodzin odprawił w kościele ks. Sławomir Rutowicz. Po mszy św., w uroczystym przemarszu, strażacy i zaproszeni goście udali się na plac za miejscową strażą. Swoją obecnością obchody uświetnili znakomici goście: marszałek Szymon Ogłaza – członek Zarządu Województwa Opolskiego, minister Stanisław Rakoczy, Teresa Tiszbierek – wiceprezes Zarządu Głównego Związku OSP RP, Adam Nowak – członek Prezydium Zarządu Głównego Związku OSP RP, znaczące osoby z terenu Gminy Turawa. Przybyli także strażacy z zaprzyjaźnionej straży z Czech oraz Ukrainy pogrążonej w wojnie. Podczas uroczystości Wójt Gminy Turawa Dominik Pikos skierował do Druhów wiele gorących słów podziękowania za ich codzienną służbę i społeczną dzia-

łalność. Odnaczono wielu strażaków oraz przyjaciół jednostki.

Obok głównego wydarzenia, jakim był jubileusz jednostki OSP, sołectwo

zorganizowało festyn rodzinny. Dla dzieci przygotowano dmuchańce. Festyn okazał się bardzo udany, nie zabrakło także licznych grona mieszkańców. ▷

Wszyscy uczestnicy festynu mogli posilić się darmowymi potrawami i napojami. Do późnych godzin nocnych przygrywała muzyka i odbywały się tańce na świeżym powietrzu. Wreszcie po długiej izolacji, jakiej doświadczyliśmy w czasie pandemii, nastał wreszcie czas na zabawę i spotkania towarzyskie.

MATEMATYCZNI OLIMPIJCZYCY Z PRZEDSZKOŁA W KOTORZU MAŁYM

KAROLINA KIELAR

25 maja br. w ramach realizowanego projektu „Przedszkola dla wszystkich przyjazne 2” w budynku Miejskiego Centrum Wspomagania Edukacji w Opolu odbyła się międzyprzedszkolna olimpiada matematyczna dla przedszkolaków w wieku 6 lat.

Przedszkole w Kotorzu Małym reprezentowali Dawid Wesołowski, Paweł Piechaczek i Henryk Gaweł. W składzie trzyosobowym konkurowali z 25 grupami miejskich przedszkoli z Opola oraz okolicznych gmin.

To była znakomita okazja do doskonalenia umiejętności matematycznych oraz pokonania trudności ze stresem, kiedy

należy skupić się na wykonaniu zadania pod presją czasu oraz obcego miejsca.

Nasi reprezentanci spisali się znakomicie, zdobywając 1 miejsce!

Jesteśmy bardzo dumni i życzymy im wielu sukcesów w dalszej edukacji.

Z ŻYCIA OSP LIGOTA TURAWSKA

ZARZĄD OSP LIGOTA TURAWSKA

Pierwszy dzień maja był dla nas, strażaków, wyjątkowym dniem. Po dwóch latach przerwy z powodu pandemii mogliśmy w uroczysty sposób uczcić święto naszego patrona św. Floriana. Świętowanie rozpoczęliśmy przemarszem spod remizy na Mszę Świętą w kościele parafialnym, sprawowanej w intencji strażaków oraz ich rodzin. Po uroczystościach kościelnych przeszliśmy do sali w remizie, aby wręczyć odznaczenia zasłużonym w naszej jednostce strażakom, a także podziękować im za pracę, jaką wykonują na rzecz naszej społeczności, nie tylko podczas akcji, ale także w życiu codziennym. Następnie wszyscy zasiedliśmy do stołów, żeby rozpocząć wspólne świętowanie. W tym miejscu pragniemy serdecznie podziękować naszym Paniom kucharkom za przygotowanie obiadu. **DZIĘKUJEMY!**

Po południu zabezpieczaliśmy festyn majowy, który odbył się na błoniach parafialnych w naszej miejscowości. Tydzień później nasza jednostka brała udział w pielgrzymce strażaków na Górze Świętej Anny. Od marca, w odpowiedzi na prośbę

Wójta Gminy Turawa i Komendanta Gminnego OSP, wspieramy działania wolontariuszy w CH Turawa Park przy wydawaniu darów oraz koordynowaniu logistyki w punkcie pomocy osobom z Ukrainy. Tutaj również chcemy podziękować naszym mieszkańcom, którzy wsparli zbiórki dla osób uciekających przed wojną. Jesteście niesamowici, nie spodziewaliśmy się tak wielkiego odzewu. Jesteście **WIELCY, DZIĘKUJEMY!!!**

17 maja razem z wszystkimi jednostkami OSP naszej gminy braliśmy udział w ćwiczeniach na terenie oczyszczalni ścieków w Turawie. Było to dla nas niesamowite doświadczenie oraz sprawdzenie naszych umiejętności, jakie posiadamy. Ćwiczenia odbyły się we współpracy ze strażakami JRG 1 Opole oraz Komendą Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Opolu.

Na koniec pragniemy **PODZIĘKOWAĆ** naszym mieszkańcom oraz rodzinom z Zakrzowa Turawskiego za wsparcie podczas akcji zbierania złomu. Za zebrane pieniądze oraz wsparcie z zadania z Funduszu Sołeckiego „Doposażenie wozu bojowego OSP” udało nam się otrzymać dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu. Dzięki temu mogliśmy zakupić niezbędny sprzęt ratowniczo-gaśniczy oraz doposażyć naszych strażaków w ubrania specjalne.

MAJÓWKA W LIGOCIE TURAWSKIEJ

ANETA BUCZEK

Wiosna to jedna z najpiękniejszych pór roku – słońce coraz mocniej ogrzewa, za oknami robi się zielono... ludzie coraz częściej wychodzą z domów i spędzają dużo czasu na wolnym powietrzu. Taką możliwość chcieliśmy też dać naszym mieszkańcom. Z inicjatywy zarządu DFK w Ligocie Turawskiej postanowiliśmy zorganizować wiosenno-majowe spotkanie wszystkich mieszkańców naszej parafii. Rozpoczęliśmy 1 maja 2022 r. o godzinie 15.00 od nabożeństwa majowego. Po nabożeństwie wszyscy udali się na parafialne błonie, gdzie rozpoczęła się druga część naszego spotkania. Przy kawie i pysznym cieście słuchaliśmy utworów wykonywanych przez naszych zdolnych młodych artystów. Następnie przystąpiliśmy do uroczystego postawienia drzewka majowego, dzieci miały również swoje własne drzewko, które najpierw przyozdobiły, a później z pomocą starszych zostało ono również postawione. Dalsze nasze świętowanie umilał nam piękny śpiew w wykonaniu pani Zuzanny Herud. W ten sposób „starzy i młodzi” świetnie się bawili.

DZIEŃ DZIECKA NA KACZYCH DOŁACH

ANDRZEJ WIECZOREK

W dniu 28.05.2022 r. odbyła się kolejna edycja zawodów z okazji Dnia Dziecka na łowisku Kacze Doły w Osowcu, organizowane przez Koło Gminne PZW Turawa przy współpracy z gminą Turawa. Pomimo wietrznej pogody frekwencja dzieci zadowalała. Do zawodów przystąpiło 33

uczestników. Gościliśmy również gościa honorowego, jakim był Bartuś z Jełowej. Uśmiechu i pozytywnego nastroju nie brakowało na twarzach dzieci, jak również rodziców i opiekunów, co nas, jako organizatorów, cieszyło najbardziej.

W pierwszej dziesiątce znaleźli się kolejno:

1. miejsce Julia Bączkowska
2. miejsce Zuzanna Drąg
3. miejsce Fabian Skiba
4. miejsce Kuba Cepak
5. miejsce Julia Fikus
6. miejsce Bartosz Fronia
7. miejsce Fabian Kowol
8. miejsce Filip Mocny
9. miejsce Mikołaj Wieczorek

10. miejsce Zuzanna Śliwa

Prawdę mówiąc, już na samym początku, każde dziecko stało się zwycięzcą. Po zakończeniu zawodów każdy

 młody uczestnik został nagrodzony za udział w zawodach dużą paczką słodczy z różnymi akcesoriami wędkarskimi, względem zajętego miejsca. Oczywiście po wręczeniu nagród i pucharów na wszystkich obecnych czekała grillowana kiełbaska.

GRATULUJEMY wszystkim dzieciom i dziękujemy za udział w zawodach.

Jako wiceprezes Sportu Koła PZW Gminnego Turawa wraz całym zarządem serdecznie dziękujemy wszystkim zaangażowanym, szczególnie lokalnemu

samorządowi za wsparcie finansowe i rzeczowe oraz pomoc w zrealizowaniu tej imprezy dla naszego młodszego pokolenia. Do zobaczenia za rok.

Zapraszamy również dzieci mające opłaconą legitymację w Kole do udziału w zawodach organizowanych przez nasze Koło Gminne PZW Turawa – kalendarz imprez sportowych 2022 r. dostępny jest na stronie: turawa@pzw.opole.pl (dzieci do lat 14 z opiekunem). Zachęcam was rodziców do spędzenia miło czasu z pociechą nad wodą.

FESTYN STRAŻACKI W RZĘDOWIE

BEATA MAZUR – SOŁTYS WSI RZĘDÓW

Dnia 2.05.2022 r. na boisku wiejskim w Rzędowie odbył się Festyn Strażacki. Imprezę już po raz kolejny zorganizowały Ochotnicza Straż Pożarna przy współpracy z Radą Sołecką.

Na festynie zjawili się mieszkańcy i mnóstwo gości, na czas trwania imprezy przygotowano liczne atrakcje, zorganizowano mecz piłki nożnej, w którym drużyna OSP Rzędów zmierzyła się z mieszkańcami wsi.

Rozgrywka była zacięta, jednak nie chodziło tu głównie o rywalizację sportową, ale o integrację i dobrą zabawę. Dla najmłodszych również było mnóstwo atrakcji. W siedzibie remizy strażackiej zorganizowano bufet, w którym można było zakupić napoje, kawę, ciasto oraz pyszne potrawy z grilla. Oprawę muzyczną imprezy zapewnił nam DJ Miron, który uświetnił organizację imprezy do późnych godzin wieczornych.

Główną atrakcją festynu był Teatr Ognia z Opolą, który o godz. 21.00 zrobił niesamowity pokaz. Dziękujemy wszystkim mieszkańcom oraz przybyłym gościom za tak liczne uczestnictwo. Pragniemy podziękować osobom, które brały czynny udział w organizacji festynu. Wydarzenie to mogło odbyć się tylko dzięki bezinteresownemu wsparciu naszych Sponsorów, za co bardzo dziękujemy.

CO SŁYCHAĆ W SOŁECTWIE

TURAWA

TERESA ŻULEWSKA

Zbliża się lato. Latem Turawa ma doczekać się swojej kładki rowerowo-pieszkiej. Prace są już bardzo zaawansowane, a nawet można stwierdzić, że zmierzają do końca. Najważniejsza, konstrukcja metalowa, na którą czekali wykonawcy – wreszcie została przywieziona. Po południu 3 czerwca w piątek wielki dźwig ułożył elementy konstrukcji. Wszyscy pośpieszyli, aby uwiecznić tę chwilę. Również i ja mam zdjęcia z tego montażu i nie tylko z tego. Dokumentowałam każdy etap pracy przy kładce. Zrobimy z tego materiału ciekawą wystawę.

Trwają też prace przy budowie ścieżki rowerowej, na szczęście idą zgodnie z planem. Musimy jeszcze wykazać się cierpliwością do ukończenia tych prac. Jest dużo uciążliwości, ale potem będzie tylko lepiej.

Nasi goście z Ukrainy, mieszkający nad Tonlochem w maju mieli niecodzienną uroczystość. 8 maja córka pani Marii – Maja przyjęła wspólnie z naszymi dziećmi I Komunię św. W tym roku w naszej parafii w Kotorzu Wielkim Komunię przyjęło aż 26 dzieci. Ze względu na brak środków Maja otrzymała

od ludzi dobrej woli wszystko co potrzebne: sukienki, buty, różaniec, księżeczkę, świecę i inne drobiazgi. Do komunii przystąpiła z mamą, a w ich przystrojonym domku było przyjęcie komunijne. Dla Mai i jej rodziny był to wyjątkowy dzień pełen radości. Życzymy im, aby byli zawsze radośni i aby wojna w ich kraju czym prędzej się skończyła.

Wiele nowych rozwiązań ma być wprowadzonych nad Jeziorem Srebrnym. Nad jeziorem trwają prace, które mają uniemożliwić wjazdy samochodami tuż nad wodę. Cieszymy się, że będzie tam lepiej i bezpieczniej. Przy promenadzie również rozpoczęły się prace remontowe. Jak wszystkie inwestycje zostaną wykonane, to będziemy mieć powód do radości i dumy.

Zbliżają się wakacje, wszystkim dzieciom i młodzieży życzę, aby były bezpieczne i udane, a mieszkańcom gminy Turawa życzę czasu do odpoczynku i spokoju.

Budowa kładki pieszo-rowerowej w Turawie

ODESZŁA NIEZWYKŁA KOBIETA

TERESA ŻULEWSKA

Z niedowierzaniem przyjęliśmy wiadomość o odejściu z tego świata mieszkanki Turawy – śp. Marii Syboń. I choć wiedzieliśmy, że zdrowie Marysi ostatnimi laty dość szwankowało, to nikt nie chciał myśleć o najgorszym. Tymczasem wieczorem 3 czerwca opuściła ten ziemski padół. Wiadomość ta napęliła smutkiem całe grono rodziny, naszych mieszkańców i wielu, którzy ją znali. Śp. Marysia była bowiem niezwykłym człowiekiem. Jej niezwykłość wyrażała się serdecznym podejściem do każdego człowieka i jego problemów. Potrafiła znaleźć rozwiązanie niemal każdej trudnej sytuacji i jak tylko możliwe – zaradzić jej. Poznałam ją 30 lat temu, kiedy nasze dzieci chodziły do przedszkola, potem do szkoły. Pracowałyśmy w Radzie Rodziców, organizowałyśmy różne uroczystości szkolne. Zanim zostałam sołtysem, spotkania nasze odbywały się corocznie przy wyplataniu korony żniwnej, ja, jako pomocnik, Marysia, jako pomysłodawca różnych rozwiązań. Kiedy zostałam sołtysem, Marysia była moją prawą ręką, choć nie była w Radzie Sołectkiej, to uczestniczyła w naszych zebraniach

i zawsze miała bezcenne pomysły. W tym również czasie pełniła przez dwie kadencje funkcję radnej Rady Gminy Turawa. Jako radna potrafiła przeforsować wiele dobrych rozwiązań dla naszej wsi i gminy. Wiele dobrego uczyniła dla naszego kościoła, kiedy trwały różne remonty zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz. Sponsorowała również wiele tych prac, różne potrzeby naszego Domu Dziecka, a także wiejskie uroczystości i festyny. Miała wielki udział w tworzeniu wiejskiego klubu „Zgoda”. Jej wielkie serce poznali wszyscy, którzy z nią współpracowali. Miała wielki dar przewidywania różnych sytuacji i zaraz szukała dobrego wyjścia. Była bardzo skromna i pracowita, potrafiła działać skutecznie, czego wszyscy uczyliśmy się od Niej. Swoją pracowitość przekazała dzieciom, z którymi prowadziła dobrze prosperującą firmę stolarską. Oprócz powyższych cech była uzdolniona plastycznie, różne prace manualne były dla niej codziennością. Ostatnio, w swojej chorobie, zajęła się malowaniem obrazów. Namalowała ich wiele. Kiedy odwiedziłam Marysię 4 maja z okazji jej urodzin, to widziałam te dzieła – piękne

i kolorowe, cudownie prezentowały się na białej ścianie.

Marysia odeszła dużo za wcześnie. Mogła jeszcze cieszyć się życiem, dziećmi i wnukami, które tak szybko rosną. Marysiu, nasza Przyjaciółko – dziękujemy Ci za wszystko, dziękujemy, że pojawiłaś się na naszej drodze, że mieliśmy szczęście znać Ciebie i działać razem. Będzie nam Ciebie bardzo brakowało. Twoje życie było uczciwe i prawe, dlatego Pan Bóg oczekuje Cię z otwartymi ramionami. A my będziemy pamiętać o Tobie w sercu i modlitwie. Spoczywaj w pokoju.

STARSI I MŁODSI RAZEM PRZYGOTOWYWALI KROSZONKI – WIELKANOCNE WARSZTATY W „KLUBIE SENIORA” W ZAWADZIE

SOŁTYS I RADA SOŁECKA SOŁECTWA ZAWADA

W poniedziałek 4.04.2022 w „Klubie Seniora” w Zawadzie, działającym przy Świetlicy Wiejskiej przy OSP, po raz drugi (pierwszą edycję zorganizowano w 2021 roku) odbyły się warsztaty kroszonkarskie.

Uczestnicy mogli zaznajomić się ze śląską (rytowniczą) sztuką zdobienia jaj wielkanocnych, a także samodzielnie ozdobić kroszonkę lub pokolorować papierowy szablon. W tegorocznych warsztatach oprócz członków „Klubu Seniora” aktywnie uczestniczyli również uczniowie pierwszej klasy Publicznej Szkoły Podstawowej w Zawadzie. Najmłodszy z zacięciem przyglądali się skrobaniu i sami próbowali swoich sił na przygotowanych (gotowanych w łupinach cebuli) jajach, chętnie także kolorowali przygotowane szablony

z motywami wielkanocnymi. Starsi uczestnicy, mieli za zadanie wykonać zaprezentowany wzór, po czym wspólnie wyróżniono kilka prac.

Dziękujemy przy tej okazji pani Edycie Klotka za przeprowadzenie warsztatów. Na zakończenie spotkania zaprosiliśmy wszystkich uczestników na słodki poczęstunek. Organizatorem warsztatów był „Klub Seniora” w Zawadzie oraz sołectwo Zawada przy współpracy Stowarzyszenia „Nasza Zawada”.

Dziękujemy za podjęcie współpracy.
Sołtys i Rada Sołecka Sołectwa Zawada

ZAWADA. CZEKOLADOWE JAJKA WIELKANOCNE ODNALEZIONE

SOŁTYS I RADA SOŁECKA SOŁECTWA ZAWADA

W Niedzielę Wielkanocną 2022 po raz drugi organizatorzy zaprosili najmłodszych do „Wspólnego Szukania Jaj Wielkanocnych”.

Uczestnicy licznie zjawili się na boisku LZS, by odnaleźć schowane czekoladowe jajka. W tym roku „bonusowe” jajka można było otrzymać

również podczas wielkanocnych nie-sporów. Jajka ukryte na boisku i w jego okolicach „nie miały szans” w starciu ze zmotywowanymi poszukiwaczami. W nieco ponad pół godziny dzieci odnalazły blisko 1000 jaj. Najlepsi poszukiwacze uzbierali ich kolejno 161 sztuk, 136 i 74. Mieszkańcy Zawady i goście mieli okazję skorzystać też ze słodkiego poczęstunku (za wypieki dziękujemy paniom Sabinie Okos, Marii Pikos, Joannie Szymańskiej i Ewie Kulawik).

„Wspólne Szukanie Jaj Wielkanocnych” w zawadzkiej odstonie to okazja przede wszystkim do zabawy dla najmłodszych, ale i do spotkania się lokalnej społeczności w świątecznym czasie. Pierwsza edycja zabawy odbyła się w roku 2019 z inicjatywy członka Stowarzyszenia

LZS Zawada sp. Joachima Klotka. Wtedy LZS Zawada zaprosił sołectwo Zawada do spontanicznej inicjatywy. W roku 2020 i 2021 ze względu na pandemię koronawirusa nie mogliśmy kontynuować tego wydarzenia, na szczęście w tym roku, przy zaangażowaniu szerszego grona organizatorów, mogliśmy się już

» Dziękujemy za włączenie się w lokalną inicjatywę wszystkim zaangażowanym: Stowarzyszeniu LZS Zawada,

Mniejszości Niemieckiej – Koło DFK z Zawady, Radnym gminnym z Zawady, Stowarzyszeniu „Nasza Zawada”, Parafii

pw. św. Floriana w Zawadzie, Publicznej Szkole Podstawowej w Zawadzie, a także osobom prywatnym.

LATO W ZAWADZIE 2022

SOŁECTWO ZAWADA WRAZ Z KOMITETEM ORGANIZACYJNYM

Gorąco i wakacyjnie zapraszamy wszystkich mieszkańców Zawady, najbliższej okolicy oraz mieszkańców sołectw z terenu gminy Turawa do udziału w festynie witającym lato. Imprezę zaplanowano na weekend 9–10 lipca 2022.

Po przerwie wymuszonej pandemią znów chcemy Państwa zaprosić do wspólnego witania lata. Wydarzenie realizowane w Zawadzie od kilkunastu lat jest okazją do spotkania się mieszkańców całej okolicy, na co i tym razem, jako organizatorzy, liczymy.

W programie m.in. witanie lata na sportowo (mecze piłkarskie, strażacki turniej Wasserball), wakacyjny kurs pierwszej pomocy, gratka dla miłośników nietuzinkowych pojazdów mechanicznych (III zawadzki „zlot zabytkowych samochodów i motocykli wszelakich”), animacje dla najmłodszych, występy i koncerty muzyczne, a także okazja do tańca podczas sobotniej i niedzielnej zabawy tanecznej.

Szczegóły – sołectwo Zawada
ZAPRASZAMY!

SEZON ŻEGLARSKI CZAS ZACZAĆ!

URZĄD GMINY TURAWA

Sezon żeglarski rozpoczął się. W majowy weekend byliśmy uczestnikami XX Regat o Puchar Wójta Gminy Turawa. Miłośnicy dwukabłubowców z całej Polski przez dwa dni rywalizowali na turawskim akwenie. Ze względu na niesprzyjające żeglarzom warunki atmosferyczne (brak wiatru), pierwszy wyścig rozpoczął się nieco później niż pierwotnie zakładano.

Wśród załóg żeglarskich pojawiła się również pani Uta Eyck, prezydent ITCA (International Topcat Class Associa-

tion), która korzystając z okazji, oceniła stan przygotowań do tegorocznych Mistrzostw Świata. Warto również podkreślić, że majowe regaty po raz pierwszy zaliczone zostały do Pucharu Polski Katamaranów OPEN, a także były to kolejne zawody zaliczane do cyklu Pucharu Europy Międzynarodowego Stowarzyszenia Katamaranów Klasy TOPCAT (ITCA). Tu należy dodać, iż żeglarze z Jacht Klubu Opolskiego w tym rankingu w kategorii ALLTOPCAT zajmują trzy pierwsze miejsca! To dobra prognoza – nasi zawodnicy są w dobrej formie. Poza pracami organizacyjnymi również trenują.

Mimo iż drugiego dnia imprezy zrezygnowano z wyścigów katamaranów z powodu niesprzyjających warunków pogodowych, to przedsięwzięcie wzbudziło niemały entuzjazm po przerwie związanej z COVID-19. Co ważne, wydarzenie zorganizowano w atmosferze pamięci o zmarłym żeglarzu, trenerze i niezwyklej osobowości Opolszczyzny – Krzysztofie Jańcu. W tym miejscu pragniemy serdecznie Państwa zaprosić na Mistrzostwa Świata TOPCAT, które odbędą się w terminie 9–15 lipca 2022 roku w Turawie.

GMINNA OLIMPIADA PRZEDSZKOLAKA

URZĄD GMINY TURAWA

„Największym szczęściem jest możliwość patrzenia na radość i realizację naszych dzieci, do tego też dążymy my, jako rodzice” – mówił Wójt Gminy Turawa podczas VI Gminnej Olimpiady Przedszkolaka. Po 2-letnim przestoju związanym z pandemią, przedszkolaki z placówek gminy Turawa wreszcie mogli się spotkać i wspólnie świętować. Co więcej, uczestnicząc w olimpiadzie, mogli poczuć sportowego ducha rywalizacji na hali im. J. Halupczoka w Turawie.

Aby zyskać tytuł Mistrza Olimpijskiego, uczestnicy musieli się zmierzyć

z 7 konkurencjami. Jak się Państwo domyślicie, siły drużyn były tak wyrównane, iż decyzją sędziów, wszyscy jednogłośnie zyskali tytuł Mistrza.

Najmłodszym obywatelom gminy stale kibicował Wójt Gminy Turawa Dominik Pikos, który na zakończenie

▷ olimpiady, uroczyste wręczył nagrody uczestnikom.

Zwieńczeniem dzielnej współpracy i wysiłku małych zawodników był piknik

na świeżym powietrzu wraz z sędziami i opiekunami. Radość i entuzjazm na twarzach przedszkolaków to bezcenne wynagrodzenie dla wszystkich organiza-

torów przedsięwzięcia. Już nie możemy się doczekać kolejnej edycji!

ZABAWA I ATRAKCJE, CZYLI DNIA DZIECKA CIĄG DALSZY!

URZĄD GMINY TURAWA

Kto powiedział, że Dzień Dziecka obchodzimy tylko 1 czerwca? W odpowiedzi na zaproszenie pani kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turawie w pierwszy piątek czerwca odwiedziliśmy świetlicę B.A.Z.A Turawa, gdzie wspólnie z Wójtem Gminy Turawa Dominikiem Pikosem, Zastępcą Wójta Marią Bochańską oraz Sekretarz Katarzyną Szewczyk, po raz pierwszy w nowej lokalizacji, celebrowaliśmy święto najmłodszych!

Były animacje, pokazy strażackie, malowanie na płótnie, brokatowe tatuaże, popcorn oraz wata cukrowa, którą dzieci chętnie przygotowywały, oczywiście z pomocą animatora. Zabawy, konkursy, zawody sportowe i wiele ciekawych atrakcji zgromadziły tłum dzieci, które świetnie się bawiły.

Nabór do świetlicy nadal trwa, dlatego zachęcamy rodziców do zapisów swoich pociech.

UWAŻAJ NAD WODĄ! ONA NIE WYBACZA BŁĘDÓW!

URZĄD GMINY TURAWA

Wielu z nas korzysta z aktywności fizycznej i ten czas wakacyjny spędza nad wodą. Nie pozwólmy jednak na to, aby beztraska sprawiła, że zapomniemy o bezpieczeństwie swoim i naszych bliskich. Chwila nieuwagi może skończyć się tragicznie. Pamiętajmy, że to my sami, w pierwszej kolejności, odpowiedzialni jesteśmy za swoje bezpieczeństwo.

Niestety, nadal wchodzenie do wody pod wpływem alkoholu jest jednym z głównych przewinień amatorów pływania. Jak pokazują dane statystyczne, część utonięć dotyczy osób w średnim wieku, które wcześniej spożywały alkohol. To osoby dojrzałe powinny cechować się zdrowym rozsądkiem. Niestety, osoby te mają błędne przekonanie, że „po jednym piwie czują się

świetnie, jeden browar nie zaszkodzi”. To właśnie jedno wypite piwo może okazać się przyczyną tragedii. Inne przyczyny utonięć to brawura, brak rozwagi, niewłaściwa ocena własnych umiejętności bądź po prostu ich brak, korzystanie z kąpielisk niestrzeżonych, wypadnięcie z łódek, jachtów, niekorzystanie ze środków ratunkowych i asekuracyjnych np. kapoków.

10 ZASAD BEZPIECZNEGO ZACHOWANIA NAD WODĄ:

Więcej informacji na stronie pomocetomoc.pzu.pl

ROWEREM WOKÓŁ TURAWY

PRZEMYSŁAW SUPERNAK, SUPERGLOB

Trasa nr 4: Z Turawy do Stobrowskiego Parku Krajobrazowego (29,8 / 37,5 km)

Największą atrakcją turystyczną kojarzoną z Turawą są oczywiście Jeziora Turawskie. Jednak niecałe 10 km od stolicy gminy znajduje się kolejna – największy obszar chroniony w województwie opolskim, Stobrowski Park Krajobrazowy. Jadąc do niego na wycieczkę, odwiedzimy po drodze kilka ciekawych wiosek leżących na terenie gminy Turawa. Oprócz pięknych lasów na trasie czeka nas też malownicze Jezioro Srebrne, nad którym możemy skorzystać z orzeźwiającej kąpieli.

MAPA TRASY:

CIEKAWY MIJESKA NA TRASIE

Turawa

Historia Turawy sięga średniowiecza, jednak we wczesnych latach znana była jako Byczyna. Nazwa oczywiście pochodziła od dużej liczby byków i krów wypasanych na okolicznych łąkach. Nazwa Turawa pojawiła się dopiero w 1562 roku. Początkowo Turawa nie

była samodzielną miejscowością i należała do obszaru Kotorza Wielkiego. Samodzielność zyskała dopiero w XVIII wieku za sprawą ówczesnych właścicieli tych terenów, rodu von Gaschinów. Dziś to prężnie rozwijająca się stolica gminy. Jej okolice są najchętniej odwiedzanymi terenami turystycznymi w pobliżu Opola. Przede wszystkim ze względu na liczne akwenu wodne z plażami i ośrodkami wypoczynkowymi.

Pałac w Turawie

Pałac w stylu barokowym został wzniesiony w połowie XVIII w. dla pana tamtejszych dóbr Martina Scholza von Loewenkorna. Do dziś dobrze zachowały się dekorowane w stylu neorokokowym wnętrza z piękną salą balową. Ostatni właściciele zamku przekazali go na sierociniec. Do niedawna istniał tu dom dziecka. Pałac nie jest udostępniony do zwiedzania, można go tylko zobaczyć z zewnątrz.

Ścieżka edukacyjna Nadleśnictwa Turawa

Niewielki park w centrum Turawy przy zabytkowej leśniczówce Nadleśnictwa Turawa. W parku zgromadzono ciekawe drzewa i krzewy. Jest też kilka tablic edukacyjnych oraz ławek, na których możemy odpocząć w cieniu drzew.

Stawy Marszałki

Kilka stawów hodowlanych położonych przy zielonym szlaku rowerowym

z Turawy do Bierdzan. Dobre miejsce do obserwacji ptaków wodnych.

Jezioro Srebrne

Malowniczo położone w lesie jezioro to atrakcja turystyczna, bardzo popularna wśród mieszkańców Opola i okolic. Jeśli chcemy uniknąć tłumów, najlepiej przyjechać tu poza sezonem wakacyjnym. Jest tu strzeżone kąpielisko z piaszczystą plażą, zaplecze gastronomiczne, pole

biwakowe i kempingowe. W lecie można wypożyczyć rowery wodne. Po drugiej stronie drogi dojazdowej funkcjonuje kameralne łowisko wędkarskie Kacze Doły.

Jełowa

Nazwa wioski pochodzi od słowa ił (gwarowo jeł), czyli urodzajnych gleb znajdujących się w okolicy. Początki wsi datuje się na ok. 1300 rok. W centrum wioski stoi kościół św. Bartłomieja, który powstawał etapami w latach 1751–1910. W jego pobliżu zachowało się sporo dawnych budynków mieszkalnych i gospodarskich. Jedną z najokazalszych historycznych budowli jest dawna karczma znajdująca się przy ul. Wolności. Według miejscowej legendy w Jełowej miał krótko przebywać św. Wojciech. Pamiątką tego jest studnia jego imienia stojąca przy plebanii, z której święty miał czerpać wodę do chrztów.

Stacja kolejowa w Jełowej

Oprócz ceglanego, zabytkowego budynku stacji warto zwrócić uwagę na zabytkową wieżę ciśnienia po drugiej stronie torów. Z miejscem tym wiąże się mroczna historia II wojny światowej.

W pierwszych dniach wojny stacjonował tu pociąg Adolfa Hitlera, z którego wódz III Rzeszy dowodził atakami na Polskę.

Stobrawski Park Krajobrazowy

To największy obszar chroniony na terenie woj. opolskiego, obejmujący 52 tys. hektarów. Rozciąga się od Dąbrówki Łubniańskiej na południowym wschodzie po okolice Namysłowa i Wołczyzna na północy oraz okolice Brzegu i Lubszy na zachodzie. Wytyczono tu aż 210 km

pieszych i rowerowych szlaków turystycznych pokazujących nie tylko walory przyrodnicze, ale również zabytkowe i kulturowe. W obrębie parku znajduje się ponad 300 starorzeczy będących siedliskami rzadkich roślin i zwierząt, ponad 100 obszarów wydmowych dochodzących do 30 m wysokości, kilka interesujących zabytków (dawna huta w Zagwińdziu, zamek w Karłowicach, miejscowość Pokój z zabytkowym parkiem, średniowieczne grodziska w okolicach Krzywej Góry i Murowa) oraz oczywiście obszerne lasy z bardzo różnorodnymi drzewostanami.

Wydma Kosowce

Jedna z największych wydm na terenie Stobrawskiego Parku Krajobrazowego. Jej wysokości dochodzi do 20 metrów. Okoliczni mieszkańcy często nazywają tę i okoliczne wydmy „Dambowcami” ze względu na okoliczne wzgórza zwane Górami Dębowymi. Wydma Kosowce znajduje się nieopodal leśnego przysiółka Kosowce. Wciąż jeszcze służy ono jako kopalnia piasku, przez co wydmę można oglądać jedynie z jej szczytu. Najłatwiej dojechać tu z Dąbrówki Łubniańskiej lub z Jełowej.

Studzionka (Dąbrówka Łubniańska)

Legendarna kapliczka znajdująca się na skraju lasu na północ od Dąbrówki Łub-

niańskiej. Powstała w miejscu, w którym wypływa źródło z wodą o cudownych właściwościach. Wedle legendy uzdrowiła ona miejscowego rolnika Szymona Soppę. Do dziś do kapliczki przybywają pielgrzymi z okolicznych miejscowości, by napić się uzdrawiającej wody. Naprzeciw kapliczki, za niewielkim wzgórzem znajduje się malowniczy stawek leśny. Z kolei obok drogi prowadzącej do Studzionki z parkingu leśnego przy wjeździe do Stobrawskiego Parku Krajobrazowego znajduje się jedna z licznych na terenie parku wydm polodowcowych.

Kościół św. Barbary w Kolanowicach

To jeden z najładniejszych drewnianych kościółków na Opolszczyźnie. Powstał w 1658 r. i pierwotnie stał w Opolu przy klasztorze franciszkanów. Ponieważ na początku XIX w. był w bardzo złym stanie, w 1811 roku postanowiono go sprzedać. Zgłosiło się kilka chętnych wiosek. Postanowiono go sprzedać tej wiosce, której przedstawiciele pierwsi pojawią się w Opolu. Ostatecznie zwyciężyli mieszkańcy Kolanowic, gdzie przeniesiono każdą jego deskę i złożono od nowa. W 1812 roku odbyła się uroczysta konsekracja. Dzwonnica została dobudowana w 1978 r.

Węgry

Wioska wzmiankowana już w 1295 roku. W Węgrach warto zwrócić uwagę na zabytkowe kapliczki przy głównej ulicy, najpiękniejszy most w gminie Turawa oraz zabytkowy kościół św. Józefa Robotnika z 1923 roku. Nazwa wioski związana jest z osadnikami węgierskimi, którzy osiedlili się tu podczas przejścia wojsk Stefana Batorego.

Osowiec

Historia Osowca sięga 1785 roku, kiedy wybudowano tutaj hutę. Do dziś w tym miejscu funkcjonuje Fabryka Wyrobów

Metalowych, a w centrum wioski można zobaczyć dawne robotnicze budynki mieszkalne. W centrum Osowca warto też zwrócić uwagę na zabytkowy wóz strażacki stojący przy budynku remizy czy zatrzymać się na chwilę na mostku na kanale, z którego roztacza się piękny widok na wioskę i hutę.

PRZEBIEG TRASY

TURAWA, (ul. Opolska – czarny szlak rowerowy) – **JEZIORO SREBRNE** – leśna droga do Jełowej – **JEŁOWA** (ul. Młyńska – ul. Wolności – ul. Kupska) – **LASY STOBRAWSKIE** – **WYDMA KOSOWCE** – **KOSOWCE** – **DĄBRÓWKA ŁUBNIAŃSKA** (leśny parking – ul. Leśna) – **ŁUBNIANY** (ul. Opolska – ul. Kolanowska) – **KOLANOWICE** (ul. Brzozowa – most na Małej Panwi – ul. Powstańców Śląskich) – **WĘGRY** – **OSOWIEC** (ul. Opolska – ul. Lipowa – ul. Fabryczna – ul. Dworcowa – przystanek kolejowy) – **NIEBIESKI SZLAK ROWEROWY** – **TRZĘSINA** – **JEZIORO SREBRNE** – **CZARNY SZLAK ROWEROWY** – **TURAWA**

Wycieczkę rozpoczynamy w centrum Turawy, przy **Placu von Garnier**. Kierujemy się na północ **ul. Opolską**, drogą, która prowadzi na promenadę nad Jezioro Turawskie. Za **mostem na Małej Panwi** i jedziemy prosto **czarnym szlakiem rowerowym** w kierunku **Jeziora Srebrnego**. Za jeziorem jedziemy jeszcze około kilometra i skręcamy łagodnie w prawo w **leśną drogę prowadzącą w stronę Jełowej**. Po przejechaniu kolejnego kilometra wyjeżdżamy na łąki, z których widać już zabudowania

Jełowej. Dojeżdżamy do pierwszego skrzyżowania i skręcamy w lewo, w **ul. Młyńską**. Na następnym rozwidleniu skręcamy w prawo i jedziemy dalej **ul. Młyńską** aż do **skrzyżowania z ruchliwą drogą krajową nr 45**. Jedziemy dalej prosto **ul. Wolności** obok **kościółka**. Dalej **ul. Wolności** zmienia nazwę na **Kupską**. Jedziemy aż do skraju lasu, przed którym skręcamy łagodnie w prawo i wjeżdżamy w głąb lasu. Kilkaset metrów dalej przejeżdżamy ostrożnie **przez tory kolejowe**. Za torami czeka nas łagodny zakręt w prawo, długa prosta i łagodny zakręt w lewo, za którym dojeżdżamy do skrzyżowania leśnych dróg. Trzysta metrów w prawo znajduje się wjazd na teren **wydmy Kosowce**. Jadąc dalej prosto mijamy leśny przysiółek **Kosowce** i jadąc na ich skraju prosto, wjeżdżamy na wygodną **drogę asfaltową**. Droga zatacza szeroki łuk w lewo i po chwili łączy się z asfaltową **drogą Łubniany-Zagwińdzie**. Jedziemy cały czas główną drogą i dojeżdżamy do parkingu leśnego. Tu odchodzi droga w prawo, w kierunku **Studzionki**, gdzie znajduje się **kapliczka** z uzdrawiającą wodą, **wydma**, oraz niewielki **leśny stawek**. Jadąc od parkingu prosto, wyjeżdżamy z lasu i wjeżdżamy do **Dąbrówki Łubniańskiej**, a dalej do **centrum Łubnian**.

Z Łubnian możemy wrócić **skrótom biegnącym leśną drogą do Osowca** (opis poniżej) lub **pojechać naokoło przez Kolanowice i Węgry**, zgodnie z trasą główną. Przejeżdżamy przez całą wioskę i za **Urzędem Gminy** skręcamy łagodnie w lewo, w **ul. Kolanowską**. Zazwyczaj pustą szosą dojeżdżamy do **Kolanowic**. Jadąc **ul. Brzozową**, przejeżdżamy **most na Małej Panwi** i na rozwidleniu za nim skręcamy w lewo. Dojeżdżamy do **ul. Powstańców Śląskich** i znów skręcamy w lewo. Po chwili warto zboczyć na chwilę z trasy, skręcając w prawo, w **ul. Szkolną**, którą dotrzemy do pięknego, **drewnianego kościółka św. Barbary**. Jadąc prosto **ul. Powstańców Śląskich**, po chwili przecinamy ostrożnie **ruchliwą drogę krajową nr 45** i wjeżdżamy do **Węgie**. Na pierwszym skrzyżowaniu skręcamy w lewo, w główną **ul. Opolską**. Jedziemy nią przez całą wioskę. Przejeżdżamy przez **most na Małej Panwi**, mijamy **kościół** i za kolejnym

mostkiem na Kanale Fabrycznym wjeżdżamy do **Osowca**. Tu na głównym skrzyżowaniu skręcamy w prawo, w **ul. Lipową**. Po lewej stronie mijamy **remizę strażacką i szkołę**. Na końcu **ul. Lipowej** skręcamy w prawo, w **ul. Fabryczną**, która tuż przed budynkiem **dawnej huty** skręca w lewo. Jadąc dróżką pomiędzy budynkami **dawnej huty** a **Kanałem Fabrycznym**, mijamy bramę i wjeżdżamy prosto na **ul. Dworcową**. Po prawej stronie mijamy **mostek, z którego roztacza się ładny widok na wioskę i hutę**. Dalej poruszamy się **niebieskim szlakiem rowerowym**. Na końcu wioski przejeżdżamy przez **przejazd kolejowy** i mijamy **popularny bar Przystanek Osowiec**. Za barem i zagajnikiem droga skręca ostro w prawo i wjeżdżamy do **Trzęsiny**. Na pierwszym skrzyżowaniu jedziemy prosto, w **ul. Młyńską**. Na następnym rozwidleniu dróg jedziemy w lewo, mijamy niewielki **zagajnik** i przejeżdżamy przez rozległą polanę. Po chwili zbliżamy się do koryta **Małej Panwi** i dalej mijamy z prawej strony budynek **szkoły**. Za szkołą skręcamy w prawo, przejeżdżamy przez **most na Małej Panwi** i wjeżdżamy do **centrum Turawy**, gdzie kończymy wycieczkę.

TURAWA – JEŁOWA przez Kobylno i Grabie

TURAWA, (ul. Opolska – ul. Świerkowa – ul. Lipowa – Marszałki) – **ZIELONY SZLAK ROWEROWY** – Stawy Marszałki – **ZIELONY SZLAK ROWEROWY** – **KOBYLNO** – **GRABIE** – **JEŁOWA** (kościół)

Alternatywny wariant trasy dłuższy o 7,7 km. Wycieczkę rozpoczynamy w centrum Turawy, przy **Placu von Garnier**. Kierujemy się na północ, **ul. Opolską**, która prowadzi nad Jezioro Turawskie. Za **mostem na Małej Panwi** i zakrętem jedziemy drogą dla samochodów ok. 700 m i skręcamy łagodnie w lewo, w **ul. Lipową**, którą biegnie **zielony szlak rowerowy**. Mijamy zabudowania przysiółka **Marszałki** i wjeżdżamy do lasu przy **parkingu leśnym z wiatą turystyczną**. Od tej pory jedziemy asfaltową, nieuczęszczaną przez samochody drogą. Dwa kilometry dalej mijamy **stawy rybne Marszałki**, które rozłożyły się po obu

stronach drogi. Po kolejnych dwóch kilometrach mijamy z prawej strony **głaz pamiątkowy z 1923 roku**. Jedziemy dalej **zielonym szlakiem** i kilkaset metrów dalej mijamy po prawej stronie **kapliczkę z 2004 roku**. Kilometr dalej docieramy do dużego, leśnego skrzyżowania, na którym skręcamy ostro w lewo, wjeżdżając na szeroką, utwardzoną tłuczniem drogę. Półtora kilometra dalej wyjeżdżamy z lasu i docieramy do asfaltowej drogi **przy dużym gospodarstwie rolnym**. Skręcamy w lewo i dojeżdżamy do **Kobylna**. Przejeżdżamy przez całą wioskę główną drogą, by po chwili wjechać do miejscowości **Grabie**. Tuż za Grabiami przecinamy ostrożnie **ruchliwą drogę krajową nr 45** i skręcamy w lewo, w stronę dobrze widocznego **kościółka w Jełowej**. Przed kościołem skręcamy w prawo, w **ul. Wolności**, dalej poruszamy się zgodnie z trasą główną.

ŁUBNIANY – OSOWIEC leśnym skrótom

ŁUBNIANY (kościół – ul. Brzozowa) – **OSOWIEC** (ul. Cmentarna – ul. Oleska – ul. Lipowa – ul. Fabryczna – ul. Dworcowa)

Rozpoczynamy w centrum Łubnian, przy **kościółce św. Piotra i Pawła**. Ruśzamy **ulicą Brzozową** rozpoczynającą za budynkiem kościoła. Już po chwili jedziemy pomiędzy łąkami i zagajnikami w kierunku lasu. Na krańcu Łubnian mijamy **niewielką łączkę oraz krzyż** i wjeżdżamy do lasu dobrze utwardzoną drogą szutrową. Jedziemy cały czas prosto i 1,5 km dalej przecinamy ostrożnie **ruchliwą drogę krajową nr 45**. Po krótkim odcinku biegnącym zagajnikiem wjeżdżamy do **Osowca** tuż obok **cmentarza**. Skręcamy łagodnie w lewo i **ul. Cmentarną** docieramy do głównej **ul. Opolskiej**. Skręcamy w prawo i od razu lewo, w **ul. Lipową**. Po lewej stronie mijamy **remizę strażacką i szkołę**. Na końcu **ul. Lipowej** skręcamy w prawo, w **ul. Fabryczną**, która tuż przed budynkiem **dawnej huty** skręca w lewo. Jadąc dróżką pomiędzy dawnymi budynkami huty a **Kanałem Fabrycznym**, mijamy bramę i wjeżdżamy prosto na **ul. Dworcową** i jedziemy dalej zgodnie z trasą główną.

BACK

FIT®

by Dr. WOLFF®

Czekają na Was nasi terapeuci

Sabina Leś

Robert Gabrys

W Hali Sportowej w Turawie im. Joachima Chalupczoka (blisko Opola) otwarto pierwsze Mikrostudio sieci BackFit by Dr. Wolff oferujące grupowy trening zdrowotny pod stałą opieką fizjoterapeuty.

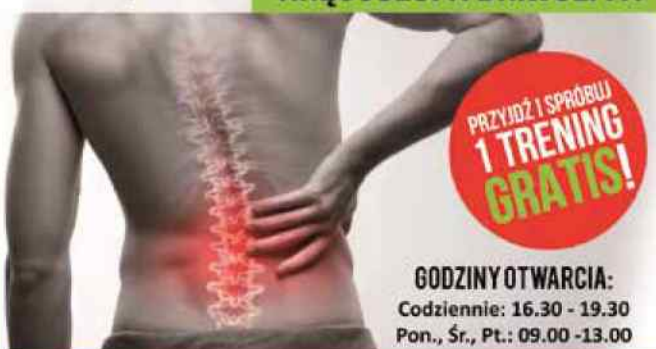
Na powierzchni 182 m² znajduje się sala do treningów grupowych, szatnie, prysznic oraz salka do przeprowadzenia wywiadu wraz z diagnostyką. W późniejszym czasie planowana jest rozbudowa o strefę sauny oraz masażu. Studio wyposażone jest w maszyny systemu Dr. Wolff – najnowocześniejsze urządzenia, które umożliwiają ukierunkowany rozwój masy mięśniowej tułowia i mięśni segmentalnych, odpowiedzialnych za stabilizację kręgosłupa, niezwykle ważny dla osób z przewlekłymi bólami pleców.

W połączeniu z odpowiednią diagnostyką na urządzeniu Back – Check, Get Flexible (obwodem do zwiększenia ruchu w stawach) oraz obwodem Blackroll Station Circle do treningu powięzi jest idealną propozycją prozdrowotną na rynku fitness.

Cieszy się dużą popularnością, jest często odwiedzane przez osoby, które w miłej atmosferze chcą zrobić coś dla swojego zdrowia i popracować nad swoją kondycją. Ofert klubów fitness dla ludzi młodych jest dużo. Ale jest potrzeba tworzenia miejsc skierowanych dla szerszej grupy społeczeństwa, między innymi dla seniorów.

Obiekt posiada własne miejsca parkingowe.

BACK FIT by Dr. WOLFF
MIKROSTUDIA ZDROWEGO KRĘGOSŁUPA DR. WOLFFA

**HALA SPORTOWA W TURAWIE
UL. OPOLSKA 47A**

TEL. 534 688 191
WWW.BACKFIT.PL
e-mail: kontakt@backfit.pl

Więcej na www.Backfit.pl

MUZEUM POD CHMURKĄ

ANGELIKA PIOTROWSKA

Z początkiem maja odbyła się kolejna edycja „Nocy muzeów” od lat organizowanej w Polsce. W gminie Turawa, tym razem na wale Jeziora Turawskiego. Wydarzenie kulturalne zorganizowano w plenerze dzięki nieocenionej pomocy członków Lokalnej

Grupy Działania „Kraina Dinozaurów” oraz Stowarzyszenia Mieszkańców i Przyjaciół Bierzdzan. Była to wyjątkowa szansa, aby wysłuchać historii oraz ciekawostek na temat Jezior Turawskich, w które zagłębiał słuchaczy pan Jerzy Farys.

Przedsięwzięcie przygotowane przy brzegu Jeziora w majowy wieczór zgromadziło sporą ilość zainteresowanych. Czekamy zatem na podobne atrakcje w przyszłym roku!

JUBILACI 90+

Od ostatniego wydania kwartalnika „Fala” swoje rocznice urodzin obchodzili:

STYCZEŃ

Emila Agnieszka Felix, Zawada, 91 lat
Genowefa Pierzchała, Turawa, 91 lat
Berta Wojczyk, Ligota Turawska, 90 lat

LUTY

Maria Panicz, Kadłub Turawski, 96 lat
Gertruda Julia Grega, Bierzdzany, 94 lata
Anna Róża Gabor, Kotórz Wielki, 93 lata
Elżbieta Maria Duda, Turawa, 91 lat
Irena Burdziel, Turawa, 91 lat
Józef Konrad Morawiec, Kotórz Mały, 91 lat
Teodor Jan Dudek, Kotórz Mały, 90 lat

MARZEC

Janina, Józefa Laszkiewicz, Bierzdzany, 97 lat
Maria Albina Tarara, Węgry 94 lata
Henryk Lizoń, Osowiec, 91 lat
Józef Pason, Zakrzów Turawski, 91 lat
Danuta Krystyna Tokar, Rzędów 90 lat

KWIECIEŃ

Maria Holik, Rzędów, 92 lata
Małgorzata Maria Nieslony, Kotórz Wielki, 90 lat

MAJ

Maria Agnieszka Sladek, Kadłub Turawski, 92 lata
Piotr Paweł Lauer, Kotórz Mały, 90 lat

CZERWIEC

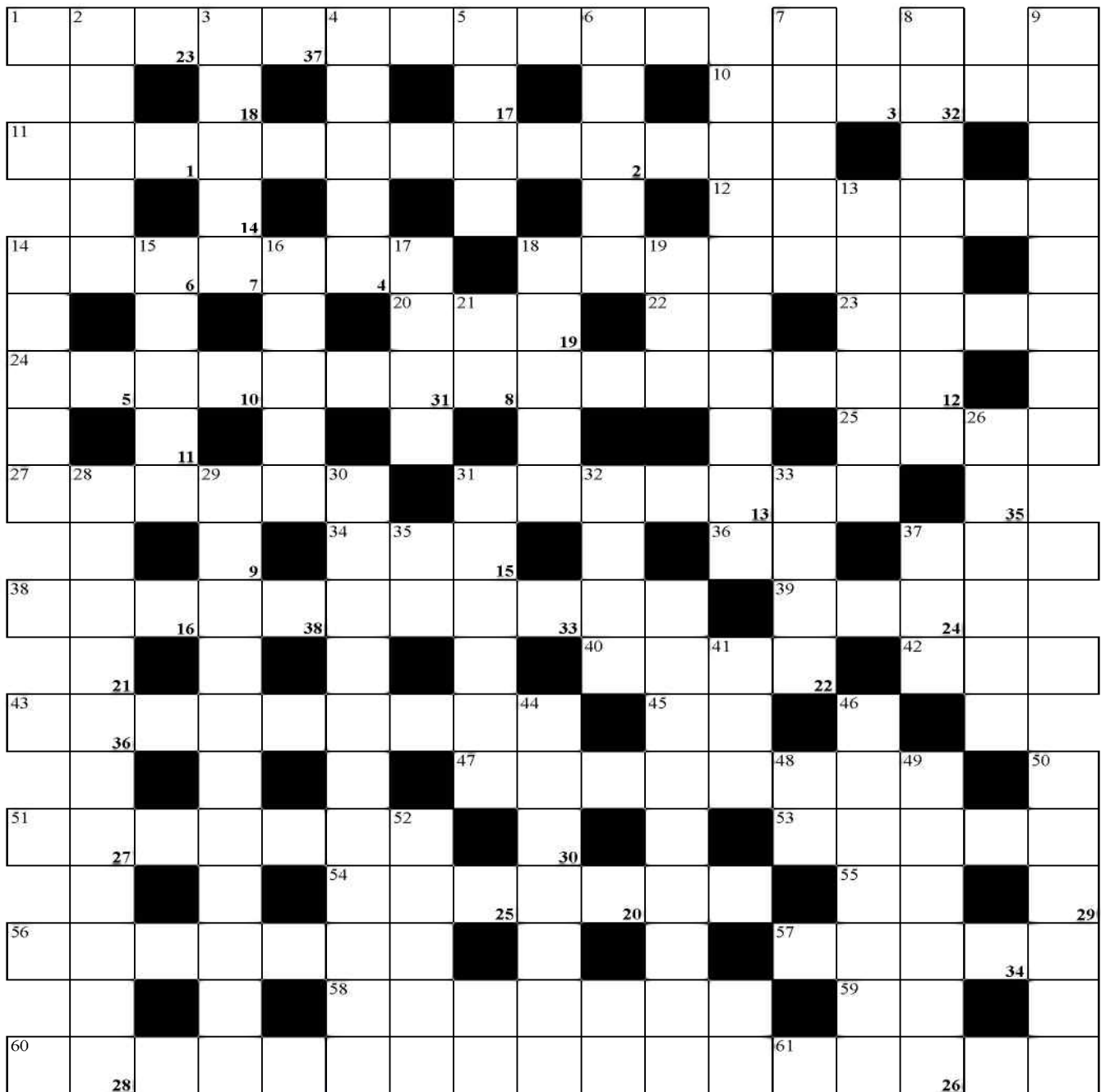
Anna Plotnik, Zawada, 99 lat
Antoni Alojzy Wieczorek, Węgry, 92 lata
Antonina Anna Gazda, Marszałki, 92 lata
Władysława Gryz, Turawa, 90 lat
Teresa Łucja Czaja, Kadłub Turawski, 90 lat

Drodzy Jubilaci!

Z okazji tak wspaniałego Jubileuszu proszę przyjąć najserdeczniejsze życzenia zdrowia i wielu lat życia wypełnionych radością, szacunkiem i życzliwością, uśmiechu na twarzy i spełnienia wszystkich marzeń.

KRZYŻÓWKA NR 119

OPRACOWAŁ: PIOTR JENDRZEJ

Znaczenie wyrazów: **Poziomo:** 1-walczy floretem; 10-układanka obrazkowa; 11-rewizja nadzwyczajna; 12-wydzielina kaszalota; 14-Wajda i Polański; 18-miasto w Nowej Zelandii; 20-klawisz nad Caps Lock; 22- Zjednoczone Królestwo; 23-płynię przez Kościan; 24-jest trzecioklasistką; 25-gatunek tapira; 27-prymitywny mostek; 31-likier jajeczny; 34-gatunek wielbłąda; 36-symbol srebra; 37-rozpuszczalnik; 38-sprawdza wiadomości kursanta; 39-„...z Zielonego Wzgórza; 40-sprawdzian z pytaniami i odpowiedziami; 42-kulszowa; 43-wypełnianie form ciekłym metalem w hucie; 45-discopolowe mydło; 47-skalna rabata; 51-dwubój narciarski; 53-daje mleko; 54-do robienia redlin; 55-symbol astatu; 56-angielskie konie; 57-wieczne do pisania; 58-ton harmoniczny; 59- symbol bromu; 60-obręcz koła samochodowego; 61-słynny Nikodem. **Pionowo:** 2-grecka nimfa przemieniona w topole; 3-czepliwe zapięcie butów; 4- owce rasy górskiej; 5-logika wypowiedzi; 6-jubilerska miara; 7-Lumpur, stolica

Malezji; 8-spacerowy powóz konny; 9-urząd główny; 10-plotkująca kobieta; 13-tkanina ze złotą nitką; 14-wypęd owiec na hale; 15-jadowity wąż; 16-zamek błyskawiczny; 17-w termometrze; 18-główny posiłek; 19-gatunek antylopy; 21-„w roku bieżącym” (po łacinie); 26-stolica naszej gminy; 28-gdy wilk zamienia się w owieczkę; 29-gwaroznawca; 30-twórczyni, nowatorka; 31-kolega Portosa; 32-otwór wejściowy; 33-kamień w pasemka; 35-sumeryjski bóg nieba; 37-wielka ciężarówka; 41-nad nim Solina; 44-trójkąt kreślarski; 46-potocznie Małe Antyle; 48-dopływ Kamy; 49-Mały i Wielki w gm.Turawa; 50-jasiek z grządki; 52-miasto w Niemczech, w powiecie Hof.

Rozwiązanie polega na rozszyfrowaniu hasła (1-38) - myśli Victora Hugo. Rozwiązanie krzyżówki z poprzedniego numeru: „Na wielkanocne święta, winszujemy Wam moc zdrowia spokoju i nadziei”, wygrał Pan Grzegorz z Turawy

VI Gminna Olimpiada Przedszkolaka

Publiczne Przedszkole w Zawadzie

Publiczne Przedszkole w Kotorzu Małym

Publiczne Przedszkole w Turawie

Oddział Przedszkolny w Zakrzowie Turawskim

Oddział Przedszkolny w Osowcu

Publiczne Przedszkole w Bierdzanach

Publiczne Przedszkole w Węgrach

Przedszkolaki z Gminy Turawa na Olimpiadzie